

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

1862 — 1912

FREDERIK DEN VII.S STIFTELSE I ODENSE

FOR GAMLE VÆRDIGE TRÆNGENDE
HAANDVÆRKSMESTRE • GIFTE
ELLER UGIFTE • OG DERES ENKER

1862
29. APRIL
1912

UDARBEJDET AF F. MOREAU ANDERSEN

ODENSE

A/S HAGEN & SIEVERTSENS ETABL.

1912

I 1859 blev der paa et Bestyrelsesmøde i Haandværkerforeningen i Odense af Skomagermester *Gredsted* fremsat den Tanke at oprette en Stiftelse for gamle, værdige og trængende Haandværksmestre og deres Enker. Tanken vandt Bifald, og at det var en god Tanke med Livskraft i sig, ses af, at der nu — 50 Aar efter at Grundstenen til en Bygning blev nedlagt — staar 3 smukke Bygninger i Odense til dette Brug.

Meget Arbejde, meget Hovedbrud og personlige Ofre kostede det at faa Sagen i Gang, men der viste sig heldigvis — ved Siden af megen Skepsis — stor og varm Interesse for Planen. Der blev ydet frivillige Bidrag, skaffet Penge ved en Basar og skænket forskellige Gaver, saaledes at det blev muligt at rejse en Bygning, hvor hæderlige, gamle Haandværkere kunde vente at finde Husly paa deres gamle Dage.

Det var ikke blot i selve Odense og blandt Haandværkerne i Odense, at der var Interesse for Sagen. Interessen strakte sig langt videre, ja lige til allerhøjeste Steder. Kong Frederik d. 7de indvilgede i, at Stiftelsen maatte bære hans Navn, og hans Gemalinde, Grevinde Danner, nærede ogsaa varm Sympati for den Tanke, som Stiftelsen skyldte sin Oprettelse.

Og som det begyndte, saaledes er det, til Held for Stiftelsens Trivsel, vedblevet gennem Aarenes Løb. Stadig er der tilflydt Stiftelsen Gaver fra mange forskellige Sider; ved et fyensk Varelotteri skaffedes der i sin Tid flere Penge, og senere har Stiftelsen fra Industri- og Varelotteriet aarligt modtaget et betydeligt Tilskud. Dette i Forbindelse med klog og forstandig Økonomi har tilladt, at man har kunnet udvide Virksomheden et Par Gange og bygget nye Boliger, saaledes at der nu i Odense findes hele tre Bygninger, der bærer Navnet „Frederik d. 7des Stiftelse“.

Og som den Konge, der gav Stiftelsen Navn, omfattede den og dens Virksomhed med Interesse, er hans Efterfølgere traadte i hans Fodspor.

Kong Christian d. 9de overtog i sine første Regeringsaar Protektoratet, og da Kong Frederik d. 8de kom paa Thronen, fulgte han Skikken og

sagde Ja, da Stiftelsens Bestyrelse bad ham overtage Protektoratet efter sin Fader.

I 50 Aar har Stiftelsen nu eksisteret, og den har i det forløbne halve Aarhundrede udrettet meget godt og beredt mangan gammel Haandværker eller hans Enke en nogenlunde sorgfri Alderdom. Et Hjem har den først og fremmest skaffet de gamle Haandværkere, hvem Værktøjet ikke mere faldt rigtigt i Haanden, og er end ikke Stuerne store Sale, kan der dog leves godt og lykkeligt indenfor Stiftelsens Vægge.

Stiftelsen kan da med Ære fejre sit 50 Aars Jubilæum, og den fortjener vel en Omtale, der i store Træk kan fremstille dens Historie for Nutiden og overlevere den til Fremtiden.

Det skal være Formaalet med det efterfølgende jævnt og stilfærdigt at fortælle om, hvorledes Stiftelsen blev til, og hvorledes den har virket.

FREDERIK DEN VII

CHRISTIAN DEN IX

FREDERIK DEN VIII

STIFTELSENS PROTEKTORER.

KONG FREDERIK DEN VII, efter hvem Stiftelsen har Navn, var dens første Protektor.

Da man i 1861 var kommen et godt Stykke frem i Arbejdet for Bygningen, foresloges det paa et Bestyrelses- og Repræsentantmøde i Haandværkerforeningen at vælge en Deputation, „der skulde overdrages det Hverv for Hans Majestæt, vor allernaadigste Konge, at udbede sig Tilladelse til, at den paatænkte Stiftelse maatte føre Navnet af Frederik d. 7des Stiftelse for gamle Haandværksmestre og deres Enker samt forelægge en Tegning paa en saadan Stiftelses Bygning“.

Dette blev vedtaget, og til Medlemmer af Deputationen valgtes Skomagermester *Gredsted*, Tømrermester *Otto Jensen* og Skomagermester *H. P. Erichsen*.

Dette skete den 18. Juli 1861, og i de nærmeste Dage derefter drog de tre Mænd til København for at udrette det dem paalagte Hverv. Den 26. Juli aflagde de Beretning paa et Bestyrelsesmøde og meddelte, at Kongen havde imødekommet deres Ønske.

Efter Frederik d. 7des Død stod Stiftelsen uden Protektor indtil September 1865. Da besøgte Kong Christian d. 9de Odense, og Stiftelsens Bestyrelse valgte en Deputation til at indbyde Hs. Majestæt til at tage Stiftelsen i Øjesyn samt bede Kongen om at overtage Patronatet af Stiftelsen. Valgt blev Skomagermester *Gredsted*, Møller *Krag* og Raadmand *Urban Hansen*.

Kongens Nærværelse i Odense skyldtes, at han skulde indvie den fyenske Jernbane (Dronning Louises Jernbane) — Strækningen Nyborg—Odense—Strib. Kongeparret kom hertil den 7. September, indviede Banen, besaa en Udstilling i Slotshaven m. m. og afrejste igen den 9.

Resultatet af den nævnte Deputations Henvendelse til Kongen blev, — som der redegøres for i et Bestyrelsesmøde den 21. September — at Kongen overtog Patronatet af Stiftelsen, at Aarsregnskabet fremtidig skal tilstilles ham, og at Stiftelsen fik Tilladelse til fremtidig ved højtidelige Lejligheder at føre Kongeflag (Splitflag).

Da Kong Christian d. 9de var afgaaet ved Døden, vedtoges det at anmode hans Efterfølger, vor nuværende Konge, Kong Frederik d. 8de, om at overtage Protektoratet. Dette skete i et Bestyrelsesmøde den 27. Januar 1908, og til at foretage de forberedende Arbejder valgtes Formanden, Tobaksfabrikant *Nielsen*, sammen med Tømrermester *P. Poulsen* og Fabrikant *Charles Hansen*.

Dette Udvalg udarbejdede en Skrivelse til Hs. Majestæt, ledsaget af udførlige Oplysninger om Stiftelsen, og denne indsendtes til Kongen. Som Svar indløb en den 11. Maj fra Amalienborg dateret Skrivelse, undertegnet af Kabinetssekretær Rosenstand, og som lød saaledes:

„Efter at jeg allerunderdanigst har foredraget Hs. Maj. Kongen det med Bestyrelsens ærede Skrivelse af 7. d. M. fremsendte Andragende, har jeg den Ære herved at meddele, at Hs. Majestæt gerne overtager Protektoratet for „Frederik den Syvendes Stiftelse i Odense til Fordel for gamle, værdige og trængende Haandværkere og deres Enker.“

Stiftelsen nyder altsaa den Ære, at samtlige de tre Konger, i hvis Regeringstid den har bestaaet, har været og er dens Protektorer, en Ære, som skyldes de tre Monarkers varme Interesse for alt Velgørenhedsarbejde, der øves i vort Land, af hvad Art det nævnes kan, en Interesse, der altid har været levende hos vort Kongehus og dets Medlemmer.

FUNDATSEN FOR STIFTELSEN.

Den første Fundats for Stiftelsen blev kongelig konfirmeret den 29. April 1863, Aarsdagen efter Grundstensnedlæggelsen. Den er bleven forandret to Gange siden da, men Forandringerne har ikke været store. Den første Fundats bestemte, at af Bestyrelsens 9 Medlemmer skulde de to vælges blandt Haandværkerforeningens Bestyrelse, en af Stiftelsen af 18. Septbr. og Resten af Haandværkerforeningen eller den Forening, der træder i dens Sted, tillige med de bidragydende.

I den næste Fundats (af 29. Novbr. 1883) er der heri sket den Forandring, at Bestyrelsen for Stiftelsen af 18. Septbr., Bestyrelsen for Industriforeningen og Direktionen for Fyens Stifts Sparekasse vælger hver et Medlem, medens Resten af de 9 Bestyrelsesmedlemmer vælges af Generalforsamlingen. Tillige er indsat en ny Bestemmelse, hvorefter Stiftelsens årlige Regnskab afgives til Stiftsøvrigheden over Fyens Stift, der foranstalter det revideret og paakender de af Revisionen gjorte An tegnelse, efter at disse er besvarede af Kassereren.

I den Fundats, som gælder nu, og som er konfirmeret den 29. Juli 1905, er Odense Byraad kommen med blandt de Institutioner, der skal repræsenteres i Stiftelsens Bestyrelse.

Iøvrigt er de Forandringer, som er bleven foretagne ved Fundatsen, kun saadanne, som Tiden har vist hensigtsmæssige.

Den nugældende Fundats lyder saaledes:

Vi Christian den Niende,

af Guds Naade Konge til Danmark, de Venders og Gothers, Hertug til Slesvig, Holsten, Stormarn, Ditmarsken, Lauenborg og Oldenburg,

Gøre vitterligt: At eftersom hos Os allerunderdanigst er ansøgt og begært Vor allerhøjeste Stadfæstelse paa den i Original herved heftede Fundats for Frederik den Syvendes Stiftelse i Vor Købstad Odense udi Vort Land Fyn, saa ville Vi allernaadigst have forbemeldte Fundats udi alle dens Ord, Klausuler og Punkter bekræftet og stadfæstet, ligesom Vi herved bekræfte og stadfæste samme, dog saaledes, at de, der for Tiden ere stemmeberettigede paa Stiftelsens Generalforsamling, ikke miste deres Stemmeberettigelse paa Grund af den i Fundatsens § 6 2. Stykke indsatte nye Bestemmelse om Betingelserne for Udøvelse af Stemmeret.

Forbydende alle og enhver imod det, som foreskrevet staar, Hinder at gøre.

Givet i Vor Kongelige Residensstad, København, den 29. Juli 1905.

Under Vort Kongelige Segl.

(Segl.)

Stadfæstelse   Efter Hans Kongelige Majestæts allernaadigste Befaling.
paa   Paa Ministerens Vegne; efter Bemyndigelse.
Fundats for Frederik den Syvendes   Ammentorp.
Stiftelse i Odense

Ny Fundats

for

Frederik den Syvendes Stiftelse i Odense.

Grundstenen til denne Stiftelse blev lagt den 29. April 1862 af Hs. Majestæt Kong Frederik den Syvende, der allernaadigst tillod, at Stiftelsen maatte bære hans Navn.

Stiftelsens første Ejendom i Albanigade i Odense er opført ved frivillige Bidrag af Haandværksstanden i Odense, ligesom der ogsaa af denne er ydet betydelige Bidrag ved Opførelsen af Stiftelsens to nye Ejendomme i Arbejde, Materiale og Penge; og Stiftelsen tilhører saaledes udelukkende Odense Bys Haandværksmestre og deres Enker.

Navnene paa de Velgørere, der ved særlige Gaver have bidraget til Stiftelsens Opførelse, eller som nu og i Fremtiden ville bidrage til dens Gavn og Fremme, ville altid findes optegnede dels paa Erindringstavler i Stiftelsens Bygninger, dels i en dertil indrettet Protokol.

§ 1.

Stiftelsen ejer for Tiden tre Ejendomme, nemlig:

1. Gaarden Nr. 25 i Odense Albanigade, som bestaar af et toetages Forhus med Boliger for 8 Familier og 8 enkelte Personer og af en enetages Bygning med Forside mod Sygehuset, indrettet i Stueetagen til 2 Familier og i Kvistetagen til 2 enlige Personer. Endvidere et Baghus, Udhus, Gaardsplads og Have.

2. Gaarden Pjentedamsgade Nr. 30 & 32 i Odense, som har et toetages Forhus og afgiver Bolig for 6 Familier og 6 enlige Personer, med tilhørende Gaardsplads, Udhus og Have.

3. Gaarden Vandværksvej Nr. 11 i Odense, som har en trefløjet, toetages Hovedbygning og afgiver Bolig for 8 Familier og 8 enlige Personer, med tilhørende Gaardsplads, Udhus og Have.

Haverne ved samtlige Ejendomme ere delte mellem disses Beboere.

Naar Renten af de Kapitaler, som Stiftelsen maatte komme i Besiddelse af, ikke medgaar til at afholde Stiftelsens aarlige Udgifter, vil det overskydende efter Bestyrelsens Skøn kunne uddeles til de mest trængende Beboere i Stiftelsen.

§ 2. Stiftelsens Bestyrelse.

Stiftelsens Bestyrelse bestaar af 9 Medlemmer. Af disse vælger Bestyrelsen for Stiftelsen af 18. September, Bestyrelsen for Haandværker- og Industriforeningen, Direktionen for Fyens Stifts Sparekasse samt Odense Bys Byraad hver et Medlem af sin egen Midte. — De øvrige Medlemmer vælges ved Stemme flerhed paa Generalforsamlingen (§ 6), hvorved det dog altid skal iagttages, at 5 Medlemmer af den samlede Bestyrelse ere eller have været næringsdrivende Haandværksmestre i Odense; af disse afgaa de 2 ældste hvert Aar, men de afgaaede kunne genvælges.

Bestyrelsen vælger af sin Midte en Formand, der sammenkalder Generalforsamlingen, og en Sekretær, der fører Forhandlingsprotokollen.

Endvidere vælger den en Næstformand, der fungerer under Formandens Forfald.

Bestyrelsen drager Omsorg for Vedligeholdelsen af Stiftelsens Bygninger og er samtlig ansvarlig for Tilstedeværelsen af den Formue, som Stiftelsen ved Testamente, Gave, Arv eller paa anden Maade maatte komme i Besiddelse af.

§ 3. Optagelse i Stiftelsen.

Adgang til Optagelse i Stiftelsen have alene gamle, værdige, trængende Haandværksmestre, gifte eller ugifte, og deres Enker, naar de have fyldt, Mændene det 55de Aar og Hustruerne og Enkerne det 50de Aar, samt ere bosiddende i Odense og der have drevet borgerlig Næring.

Ældre Personer, skønt de ikke opfylde de her foran nævnte Betingelser, er Bestyrelsen bemyndiget til at optage i Stiftelsen, imod at de yde til Stiftelsen et saadant Vederlag i Penge, som i det enkelte Tilfælde kan findes passende. Kommer nogen af de i Stiftelsen optagne Personer enten ved Arv eller paa anden Maade i Besiddelse af nogen Formue af saadan Betydning, at Vedkommende ikke længere kan anses trængende til den fri Bolig i Stiftelsen, skal han eller hun være forpligtet til efter Bestyrelsens Tilsigelse, at fraflytte Stiftelsen. Den, som skænker Stiftelsen en Sum af 2000 Kroner eller derover, erholder Ret til at belægge den første Familiebolig, som bliver ledig i Stiftelsen, og den, som skænker 1000 Kroner til Stiftelsen, erholder Ret til at belægge den første Bolig for en enkelt Person, som bliver ledig i Stiftelsen.

Dog maa enhver, som saaledes indlægges, have de ovenfor nævnte personlige Kvalifikationer. Det er overladt til Bestyrelsen at bekendtgøre de ledige Pladser i Stiftelsen i Byens Aviser.

§ 4. Opholdet i Stiftelsen.

Det er ikke tilladt Stiftelsens Beboere at indtage deres konfirmerede Børn eller andre Personer til sig, uden særlig dertil af Bestyrelsen i hvert enkelt Tilfælde given Tilladelse; ikke heller er det dem tilladt uden lignende Tilladelse i længere Tid at opholde sig udenfor Stiftelsen, og lade den dem indrømmede Bolig staa ledig.

Al indvendig Vedligeholdelse af Værelser og Køkken paahviler det Beboerne at lade udføre for egen Regning. Dog har Bestyrelsen Bemyndigelse til at lade nødvendige Istandsættelser udføre paa Stiftelsens Bekostning, saavel efter en Beboers Død, som naar vedkommende Beboer er saa daarligt økonomisk situeret, at han eller hun ikke selv evner det, og Lejlighedens anstændige Vedligeholdelse nødvendigt kræver det.

Stiftelsens Beboere ere alle forpligtede til i Sygdom og andre Tilfælde at hjælpe hverandre, saa vidt deres Evne formaar, og iøvrigt skulle de beflitte sig paa at leve et sædeligt Liv i Fredsommelighed og god Omgængelse indbyrdes. Den modsatte Opførsel vil medføre, at Vedkommende bortvises fra Stiftelsen.

Med Hensyn til Beboernes Forhold og Vilkaar i Stiftelsen, vil der ved deres Indflytning blive overleveret enhver et trykt Eksemplar af en derom handlende Vedtægt eller Husorden.

§ 5. Dødsfald i Stiftelsen.

Naar nogen af de i Stiftelsen Optagne afgaar ved Døden, besørger Stiftelsen deres sømmelige og anstændige Begravelse, hvorimod alt, hvad den Afdøde efterlader sig enten af Penge eller af Klæder og Bohave, tilfalder Stiftelsen.

Af Ægtefolk kan den Efterlevende beholde det hele Bo til Raadighed imod selv at bekoste den Afdødes Begravelse og at være ansvarlig for, at begges Efterladenskab i sin Tid kan komme Stiftelsen tilgode.

Disse Bestemmelser finde ikke Anvendelse paa de Beboere i Stiftelsen, som ere optagne før Confirmationen af Stiftelsens gamle Fundats af 23. Juli 1883 (kgl. confirm. 29. Novbr. 1883).

§ 6. Generalforsamling.

Hvert Aar den 29. April holdes en Generalforsamling. I denne deltager alle, som i det forløbne Aar have ydet et Bidrag af mindst 2 Kr. til Stiftelsen eller af mindst 50 Kr. en Gang for alle.

Stemmeberettiget ere dog kun disse sidste og alle, der have ydet Bidrag i de forud for Generalforsamlingen sidst forløbne 5 Aar.

§ 7. Stiftelsens Regnskabsforhold.

Til Kasserer vælger Bestyrelsen et Medlem af sin egen Midte. Kassereren fører nøjagtig Bog over alle Stiftelsens Indtægter og Udgifter, og aflægger inden Udgangen af Marts Maaned Regnskab for det foregaaende Aar.

Aaret regnes fra 1. Januar til 31. December.

I den derpaa følgende Generalforsamling fremlægges Regnskabet til Gennemsyn og sendes derpaa til Stiftsøvrigheden over Fyens Stift, der foranstalter det revideret og paakender de af Revisor gjorte Antegnelser, efter at disse ere besvarede af Kassereren.

Der tillægges Revisor et aarligt Honorar af 25 Kroner.

Bestyrelsen er berettiget til at holde lønnet Medhjælp til Udførelsen af skriftligt Arbejde for Stiftelsen.

§ 8.

Nærværende Fundats træder i Stedet for den under 29. November 1883 allerhøjest confimerede Fundats for Stiftelsen.

Bestyrelsen for Frederik den Syvendes Stiftelse i Odense, den 16. Juni 1905.

H. NIELSEN.   JUL. NEUMANN.   HENNING HANSEN.
CHARLES HANSEN.   S. HEMPEL.   P. IVERSEN.   P. POULSEN.
H. SCHMIDT.

STIFTELSENS OPRETTELSE.

Haandværkerforeningen i Odense, der blev stiftet den 30. November 1857 for „at varetage Standens Interesser“, viste hurtigt, at det ikke var tomt Mundsvejr med denne Motivering for dens Oprettelse. Den deltog sammen med andre Byers Haandværkerforeninger i Arbejdet for — da Næringsloven var paa Trapperne — at skabe Haandværkerstanden de bedst mulige Vilkaar at arbejde under, senere i Arbejdet for Oprettelse af en Næringsstands Forening for hele Landet, og allerede Aaret efter sin Oprettelse var Foreningen i fuld Gang med at arbejde for Afholdelse af en Udstilling.

Og saa kom i 1859 Tanken om en Stiftelse for gamle Haandværkere og deres Enker. Det var Formanden, Skomagermester *Gredsted*, der udkastede Tanken paa et Bestyrelsesmøde den 27. April. Den øvrige Bestyrelse sluttede sig til den, og der nedsattes et Udvalg til nærmere at tage Sagen under Overvejelse. Dette kom til at bestaa af Forslagsstilleren *Gredsted*, Skomagermester *H. P. Erichsen* og Skrædermester Kaptajn *F. Bruun*.

De tre Mænd arbejdede saa Aaret igennem saa smaat, overvejede, overtænkte og søgte at skabe Stemning for Sagen, saaledes at det paa et Bestyrelses- og Repræsentantmøde i Haandværkerforeningen den 24. Februar 1860 kunde enstemmig vedtages, at *den Sag skulde* nyde Fremme, og man nedsatte saa en Bygningskomité paa 5 Medlemmer, hvoraf de to af Foreningens Bestyrelse og de tre af Oldermændene. De 5 Medlemmer blev *Østerbye, Gredsted, O. Jensen, F. Bruun og Barth*.

Medens der nu arbejdedes for Sagen, gik Aaret 1860 ud, og i Februar 1861 vedtog man at søge om Bevilling til Oprettelse af et Varelotteri, hvis Overskud skulde tilfalde den paatænkte Stiftelse. Ansøgningen blev indsendt til Ministeriet, men blev desværre afslaaet ved en Skrivelse hen paa Efteraaret. Omtrent paa det Tidspunkt, da denne nedslaaende Meddelelse kom, var man naaet saa vidt, at man kunde tænke paa en Grund at opføre Bygningen paa. Et Udvalg blev nedsat til at tage sig af den Sag, og i December vedtoges det at købe „den Plads i Albanigade, som støder nærmest til Sygehuset“, „saaledes at man køber 48 Al. Facade og 163 Al. i Længden, som erholdes for 1 Mk. pr. Kvadratalen og beløber sig til 1304 Rdlr.“

Nu kom der Fart over Tingene. I Januar 1862 overtog Arkitekt *Haugsted* efter Anmodning Overopsynet med Bygningen, og Tømrermester *Berthelsen* og Muremester *Crone* valgtes til at indtræde i Bygningskomiteen, som „saa snart ske kan“ skulde paabegynde Arbejdet.

Den allerede tidligere udarbejdede Tegning til Stiftelsens Bygning maatte imidlertid forandres, fordi den købte Grund var en Hjørnegrund,

og dette Arbejde udførtes af Arkitekt Haugsted. I Februar var man naaet saa vidt, at Bygningsarbejdet kunde bortgives efter de indkomne Tilbud, og det vedtoges at paabegynde Arbejdet, saa snart Vejret tillod det.

Samtidig lod Bygningskomiteen „Fyens Stiftstidende“ tilflyde en Meddelelse om, hvorledes det gik med Arbejdet, og da det deraf fremgaar, hvorledes man kappedes om at bidrage til et godt Resultat, skal her anføres et Uddrag af Meddelelsen.

Det omtales først, at Haugsteds Tegninger og Overslag er blevene bifaldte, og derefter hedder det, at man „er bleven enig om at overdrage til tvende dygtige Haandværksmestre i hvert af de forskellige Bygningsfag at bringe Bygningen under Tag, overensstemmende med Overslaget, som var baseret paa de laveste, nu gældende Arbejdspriser. Da imidlertid forskellige andre Bygningshaandværkere velvillig have tilbudt, i Betragtning af det gode Øjemed, at paatage sig Arbejde til Bygningen af større eller mindre Omfang, dels gratis og dels til usædvanlig billig Pris, og man nærer grundet Haab om, at endnu mange lignende Tilbud ville fremkomme, har man tænkt sig at imødekomme disse Stiftelsens Velgørere ved at give dem Lejlighed til at udføre alt det indvendige Arbejde, saasom Afpudsning af Lofter og Vægge, Lægning af Gulve og Lofter, Malning af Døre og Vinduer osv. . . . Det er en Selvfølge, at Udstyringen maa holdes indenfor Tarvelighedens Grænser, medens der især vil blive lagt an paa Hensigtsmæssighed, Soliditet og Varighed, og ved ikkun at anvende Materialier af bedste Beskaffenhed samt vaage over Arbejdets gode Udførelse haaber man at rejse en Bygning, der skal staa som et varigt Minde om, hvad der kan udrettes ved forenede Kræfter og tillige være i Stand til at afgive sunde, hyggelige og nete Smaaboliger for gamle, værdige Haandværkere og deres Enker. Vel vil de forhaandenværende Pengemidler være utilstrækkelige til at fuldføre Planen, men ligesom ædle Velgørere have gjort det muligt at paabegynde Værket, saaledes vil sikkert heller ikke fremtidig Godgøreheden fornægte sig, og de Gaver, som ventelig ville flyde fra selve Haandværksstanden, berettiger Komiteen til Haabet om inden Aar og Dag at kunne anvise rette Vedkommende de færdige Boliger.“

Som Bevis paa, hvorledes den omtalte Godgørehed fra „ædle Velgørere“ havde givet sig Udslag, kan, ligeledes efter „Fyens Stiftstidende“ anføres, at Enkemadame *Ane Møllegaard* i Januar 1862 atter havde givet en betydelig Gave, 1000 Rdlr. (forud 500 Rdlr.) til Stiftelsen. Som Tak herfor vedtog Komiteen at opkalde tvende Boliger efter hende og hendes afdøde Mand *Peder Møllegaard*. Det var i det Hele taget noget man i Begyndelsen brugte, at forevige Giveres Navne ved at opkalde en Lejlighed i Stiftelsen efter dem. Da saaledes i Maj samme Aar Kancelliraad Milos Arvinger skænkede 500 Rdlr. til Stiftelsen, vedtog Bestyrelsen at udbede sig, at „en Bolig i Stiftelsen maa bære Kancelliraad Milos og Frues Navne“.

I Marts Maaned var Arbejdet allerede saaledes i Gang, at man kunde begynde at tænke paa Grundstensnedlæggelsen, og det vedtoges den 21. Marts at anmode Kongen om at foretage denne. Til at overbringe Kongen denne Anmodning valgtes Hofskomager *Gredsted*, Skomagermester *H. P. Erichsen* og Tømrermester *O. Jensen*. Erichsen meddelte imidlertid, at han ikke kunde modtage dette Hverv, og saa valgte man Snedkermester, Dannebrogsmænd *Haugsted* i Stedet for. Den 24. April fik Deputationen Foretræde for Kongen paa Skodsborg. Kongen besaa Tegningen til Bygningen, som vandt hans Bifald, og han lovede at nedlægge Grundstenen samt bestemte, at det skulde finde Sted den 29. April Kl. 1. Deputationen var derefter i Avdiens hos Grevinde Danner, der ogsaa bifaldt Tegningen til Bygningen, og blev indbudt til Taflet om Aftenen. Ved dette udtalte Hs. Majestæt, at han netop lagde Vægt paa, at han selv nedlagde Grundstenen, da han ikke kunde tillade, at andre skulde gøre hans Arbejde.

Mærkværdigvis indeholder de gamle Protokoller intet om, hvad der foregik de sidste Par Maaneder før Nedlæggelsen af Grundstenen. Det kan dog maaske forklares derved, at alle har haft saa travlt med Forberedelserne, at der ikke har været Tid til at føre nogen Beretning i Pennen. Hvad her er fremført, er derfor taget efter „Fyens Stiftstidende“, der ogsaa bragte en udførlig Beretning om selve Højtideligheden ved Grundstensnedlæggelse, som ikke omtales med eet Ord i den gamle Protokol.

Kongen ankom til Odense ved Middagstid den 29. April, og efter at han havde hvilet sig lidt hos Stiftamtmand *Unsgaard*, kørte han gennem den smykkede By til Stiftelsen, hvor Kommunalbestyrelsen, Byens andre Autoriteter og Stiftelsens Bestyrelse ventede. Hofskomager *Gredsted* bød Kongen Velkommen, og efter at Arkitekt *Haugsted* havde givet Hs. Majestæt Skødeskindet og Murskeen, nedlagde Allerhøjstamme med egen Haand Pladen, hvis Indskrift, der oplæstes af Stiftsprovst *Damgaard*, lød saaledes: „Grundstenen til Frederik den Syvendes Stiftelse i Odense blev lagt den 29. April 1862 af Hs. Majestæt Kong Frederik den Syvende. Mange i Tallet vare de, som villigt ydede deres Skjærv til denne Bygning, hvortil Planen udgik fra Haandværkerforeningen i Odense. Gud velsigne dette Værk, Gud bevare Kongen! „Men hvor som I komme ind i et Huus, der siger først: Fred være med dette Huus, og er der Sammesteds et Fredens Barn, skal Eders Fred hvile paa ham. Luc. 10,5.““

Idet Kongen nedlagde Pladen, udtalte han: „Vi give Gud Æren“, og da Pladen var nedlagt og Stenen lagt derover: „Til Guds Velsignelse for de gamle, som skal bo her.“

Derefter blev en i Dagens Anledning af „Fyens Stiftstidende“s Redaktør, *Jul. Chr. Gerson*, forfattet Sang afsungen, og Biskop *Engelstoft* talte om Øjemedet med Stiftelsen og bragte Kongen en Tak for hans store Interesse for Sagen.

GRUNDSTENEN
TIL
FREDERIK DEN SYVENDES STIFTELSE
I ODENSE
BLEV LAGT DEN 29DE APRIL 1862
AF **HS. MAJESTAT KONG FREDERIK DEN SYVENDE.**
MANGE I TALLET VARE DE SOM VILLIGT YDEDE DERES SKIÆRV TIL
DENNE BYGNING HVORTIL PLANEN UDGIK FRA HAANDVÆRKERFORENINGEN
I ODENSE
GUD VELSIGNE DETTE VÆRK
GUD BEVARE KONGEN
MEN HVOR SOM I KOMME IND I ET
HUUS, DER SIGER FÖRST: FRED VÆRE MED
DETTE HUUS. OG ER DER SAMMESTEDS
ET FREDENS BARN, SKAL EDERS FRED
HVILE PAA HAM. LUC. 10. 5.

Den af Stiftsprovsten oplærte Indskrift paa Solvpladen, som nedlagdes i Grunden, findes tillige paa en Støbejernsplade — indmuret i Bygningens Bagside — som her gengives.

Kongen sluttede saa Festen ved at henvende en hjertelig Tak til Enkemadame *Møllegaard* for den betydelige Sum, hun havde skænket Stiftelsen, og ved selv at tilsiige den en Gave paa 500 Rdlr. Højtideligheden afsluttedes derefter med en Salme.

„Fyens Stiftstidende“ føjede til sit Referat af Festen følgende Linier: „Den Bygning, hvortil Grundstenen saaledes er lagt, vil ikke blive ret stor, den bliver alt i alt kun 50 Al. lang, 2 Etager høj og indrettet til 16 Boliger af forskjellig Størrelse. Til at en Kongehaand skulde lægge den første Sten, var der saaledes ikke synderlig Anledning; den maa søges i Hs. Majestæts Kjærlighed til den jevne Mand, til Haandværkerne, til dem, der i Livet ere stillede mindre heldigt“.

Nu var Grundstenen altsaa nedlagt, og fra den Dag, dette skete, den 29. April 1862, regnes Stiftelsens Stiftelsesdag. Tilbage stod nu egentlig kun at faa Bygningen færdig, saa at de, der skulde rykke ind som de første Beboere, kunde tage deres Alderdoms Hjem i Besiddelse. Men det blev en travl Tid for de Haandværkere, der havde faaet Arbejdet med det ydre overdraget, og de mange, som havde tilbudt at gøre en Del Arbejde dels gratis, dels for meget ringe Vederlag. Og Arkitekt *Haugsted*, som havde paataget sig ikke blot Ledelsen ved Opførelsen men ogsaa at føre Bygningens Regnskab, havde ogsaa nok at gøre. Der maatte efterhaanden foretages flere Forandringer fra den første Plan — saaledes maatte der opføres et Baghus — men at han udførte Arbejdet til alles fulde Tilfredshed, derom vidner tilstrækkeligt den Omstændighed, at Bestyrelsen, da Bygningen stod færdig, vedtog at yde ham en større Opmærksomhed for hans udmærkede Arbejde.

Arkitekt *Haugsted*

Efterhaanden som det skred frem med Opførelsen, begyndte man at forberede Indflytningen af de første Beboere til „Oktober Flyttetid“ 1862. Bestyrelsen synede jævnlig Arbejdet, og da dette var saa vidt fremme, at man kunde se, at det kunde naas at faa Indflytning i Oktober det nævnte Aar, averterede man i Avisen, at der nu kunde søges om Lejlighederne, samtidig med at man bad Bygningsautoriteterne tage Bygningen i Øjesyn og erklære sig over, hvorvidt den maatte tages i Brug til Oktober Flyttedag.

Og en skønne Dag stod man Maalet saa nær, at Boligerne kunde bortgives. Dette skete i et Bestyrelsesmøde den 16. September 1862. Der var indkommen 19 Ansøgninger, dels om hel gratis Bolig og dels om Bolig for en moderat Leje. De 16 Boliger fordeltes saaledes, at Enkemadame *Møllegaard* i taknemlig Erkendtlighed af hendes store Gaver fik overladt Nr. 1 til fri Raadighed til Indlæggelse af to gamle Folk i deres Levetid. Af de øvrige 15 blev 8 bortgivet gratis og 7 for en

halvaarlig Leje af 10 Rdlr. De større bestod af et Værelse til Gaden med Kakkellovn, et do. til Gaarden med do., Køkken med Komfur, Vadsk, Tinrække, Køkkenbord og Skab, et Brændekammer i Baghuset (eller paa Forhusets Loft) og et Stykke Have. De mindre Lejligheder bestod kun af et Værelse med Kogekakkellovn og Køkken, Brændekammer paa Forhusets Loft samt et Stykke Have.

De første 16 Beboeres Navne er anført i Protokollen, men af et løst Papir, der er bevaret, og hvorpaa Lejlighederne er beskrevne og de første Beboeres Navne ogsaa ere anførte, findes en Tilføjelse, der lyder saaledes: „Enkemadam *Berggreen* har erholdt en Lejlighed i Bag-

Billede af Stiftelsen kort efter dens Opførelse

huset, der bestaar af et Værelse med Kakkellovn, Køkken med Komfur, Vadsk, Tinræk, Køkkenbord med Skab, Brændekammer paa Baghusets Loft og et Stykke Have.“ Det drejer sig aabenbart her om en overkomplet Lejlighed, og formodentlig af den Grund er den ikke blevet indført i Protokollen. Men det forholder sig alligevel rigtigt med den, og den Enkemadam *Berggreen*, der fik den, lever endnu i Stiftelsen. Hun fejrer saaledes 50 Aars Jubilæum sammen med den. Den Del af Baghuset, hvor denne Lejlighed var indrettet, er senere blevet nedbrudt for at give Plads for den saakaldte Gredsteds Bolig.

Jævnside med Arbejdet for at faa Bygningen færdig gik Arbejdet med at skaffe Penge. Det er alt nævnt, at der foruden Bidrag fra dem, Stiftelsen skulde komme tilgode, Haandværkerne, blev skænket forskellige Gaver, — saaledes Enkemadam *Møllegaards* og Kancelliraad *Milos*

Raadmand Urban Hansen

Temremester Otto Jensen

Hofskomager Gnedsted.
Formand.

Dyrlæge M. Koppel.

Hammerherre G. A. Klauemann

Skomagemester H. P. Eriksen.

Skomagemester Jørgen Nielsen.

Fabrikant N. N. Blumensaadt

Stiftelsens første Bestyrelse.

Arvingers foruden Kong Frederik den Syvendes Bidrag — men man fik ogsaa Gaver andet Steds fra; saaledes tilskrev Grev *Moltke* til Glorup Hofskomager Gredsted og meddelte, at han, efter at have læst et Opraab i „Fyens Stiftstidende“ om at støtte Stiftelsen, tilsagde den 50 Rdlr. aarligt i 5 Aar, at erlægge hver December Termin. Dette skete allerede i 1860, og Grev Moltkes Gave var den første. Ved en Basar indkom 1800 Rdlr. Endvidere kan i denne Forbindelse nævnes, at Fyens Stifts Sparekasse i 1862 tilstod Stiftelsen et Laan paa 4000 Rdlr. paa meget gunstige Vilkaar.

Endelig skulde man jo ogsaa have Stiftelsens Ledelse i Orden, inden man skred til at lade Beboerne flytte ind. Der blev udfærdiget en Fundats for Stiftelsen, og den blev indsendt til Kongen til Konfirmation. Og paa en Generalforsamling i Haandværkerforeningen den 1. August 1862 valgtes følgende 8 Mænd til Stiftelsens første Bestyrelse: Købmand, Raadmand *Urban Hansen*, Skomagermester *Gredsted*, Skomager *H. P. Erichsen*, Skomager *J. Nielsen*, Kammerherre *Klaumann*, Dyrslæge *Koppel*, Sæbesyder *Blumensaadt* og Tømrermester *O. Jensen*. Og samtidig vedtoges det at anmode Bestyrelsen for Stiftelsen af 18. September om at „vælge af sin Midte en til at tiltræde Bestyrelsen“.

Det ses ikke af Protokollen, hvilket Svar man fik paa denne Henvendelse, men da Formanden for Stiftelsen af 18. September, *Helm Petersen*, først i 1864 har underskrevet Forhandlingsprotokollen, er denne Ordning næppe traadt i Kraft før til denne Tid.

Alt til Indflytningen Oktober Flyttedag kom i Orden, og Bygningen indviedes ved en Højtidelighed, ved hvilken Hofskomager Gredsted holdt en Tale og redegjorde for Stiftelsens og Bygningens Tilblivelse.

Af denne Tale fremgaar det ret, hvor store Vanskeligheder de Mænd, der lagde Planen til en Stiftelse, havde at kæmpe med, og en Del af den skal derfor gengives her:

Denne Plan (om en Stiftelse med Boliger) fandt fra først af kun lidet Bifald, idet nogle antog, at det ikke var den belejlige Tid, andre, at det var unyttigt at bygge Fribolig til gamle Folk, der hellere foretrak at bo hos deres Børn eller Familie, og atter andre, at det vilde være en aldeles Umulighed at faa samlet saa mange Penge sammen, at der kunde bygges et nogenlunde anstændigt Hus for. Og skulde det være Tilfældet, da var det bedre at uddele Renten som Legat.

Dette sidste gjorde sig saa stærkt gældende, at endog Medlemmer af den Komité, der valgtes for at samle Bidrag, erklærede aldrig at ville være med til at samle Penge til nogen Bygning.

Under saadanne Omstændigheder vilde det ikke have været saa forunderligt, om Planen til Opførelsen af dette Værk var gaaet ind igen.

Hvad mange tidligere have erfaret, saaledes kan jeg her bevidne, at der ligger en vidunderlig Kraft i de faa Ord, der i en simpel Sten er indmuret paa et beskedent Sted i Bygningen, og som er bestemt til at være Stiftelsens Valgsprog:

De som haabe paa Herren fornye Deres Kraft.

Og siden berettede Gredsted i sin Tale, at Haabet ikke beskæmmede dem, der arbejdede for denne Bygning; han nævnte de Gaver, der var indkommet — først Grev Moltkes —, og hvorledes Arbejdet var skredet frem, indtil Bygningen nu stod færdig. Han sluttede med at takke alle, der havde bidraget til Sagens Gennemførelse.

Den, der havde været mest virksom, var vel nok Ophavsmanden til Planen, selve Skomagemester Gredsted, og han fik da ogsaa en velfortjent Tak i Form af en Skrivelse fra Haandværkerforeningens Bestyrelse og Lavenes Oldermænd. I denne hedder det, at Underskriverne føle Trang til at „tilkendegive Deres Velædelhed vor paaskønnende Tak for de Opofrelser og den Udholdenhed, hvormed De til enhver Tid har vidst at virke til Deres Medborgeres Tarv i Almindelighed, men denne Paaskønnelse gør sig endnu langt mere gældende for den af Dem udviste utrættelige Virksomhed ved Opførelsen af Frederik d. 7des Stiftelse“.

Videre fremhæves det i Skrivelsen, hvilke Hindringer der har vist sig for dette Arbejde, men ogsaa Gredsteds Utrættelighed for at føre det igennem, og saa slutter Skrivelsen saaledes:

„Vi gentage vor uskrøttede Paaskønnelse og Tak for Deres i denne Henseende udviste hæderlige Virksomhed, og vi nedbede Herrens Velsegnelse over Dem og Deres ærede Familie indtil den sildigste Alder“.

HUSREGLER.

Før nogen flyttede ind i Stiftelsen, maatte han eller hun underskrive paa en Række Husregler, der var udarbejdede af Bestyrelsen, og love at overholde dem. Disse Husregler har med enkelte Forandringer holdt sig omtrent ens i de forløbne 50 Aar.

STIFTELSENS FØRSTE AAR.

Den valgte første Bestyrelse for Stiftelsen konstituerede sig med Hofskomager *Gredsted* som Formand og Skomager *H. P. Erichsen* som Sekretær, og samtidig vedtoges det at anmode Kaptajn, Skrædermester *Bruun* om at fungere som Kasserer. En Følge heraf blev, at han „har Sæde i Bestyrelsesmøderne, naar noget Regnskabsvæsenet vedrørende bliver forhandlet“.

Og efter at Bygningen var bleven indviet og de første Beboere var indflyttede, faldt Arbejdet efterhaanden ind i rolige Folder; der holdtes Bestyrelsesmøder af og til, og paa et af disse oplystes det, at der paa Bygningens Regnskab var en Underbalance paa 1800 Rdlr., fremkommen ved Anskaffelse af Inventar, Brolægning, Havens Planering m. m. Det vedtoges at anmode Fyens Stifts Sparekasse om at maatte faa denne Sum til Laan, men det ses ikke af Protokollen, om dette blev til noget. Den 29. April 1863 afholdtes Generalforsamling, og paa denne forelagdes et Regnskab, der viste følgende: Udgift til Bygningens Opførelse med Grund og Haveanlæg 11,636 Rdlr. 2 Mk.; den samlede Indtægt til Februar 5636 Rdlr. 2 Mk. Der var altsaa en Underbalance paa 6000 Rdlr., og den vedtog man at dække ved at optage et Laan i Sparekassen. Det er da rimeligt, at den første Tanke om at laane 1800 Rdlr. ikke er bleven realiseret.

Paa samme Generalforsamling vedtoges det at sende Kongen og Grevinde Danner hver en Skrivelse med Beretning om Stiftelsens Status til Dato.

Skrivelsen til Kongen sluttede saaledes: „For den kongelige Naade, der af Deres Majestæt og høje Gemalinde paa mange Maader er vist dette Foretagende, aflægge vi vor allerunderdanigste Taksigelse“.

Over den Grevinde Danner sendte Skrivelse var der ikke saa lidt mere Sving end over Skrivelsen til selve Majestæten. Det hed saaledes i den: „Vi vide, at Deres Naade med Kærlighed omfatter ethvert Formaal, som sigter til at fremme Godgørenheden, og det er denne Overbevisning, der foranlediger, at vi allerærbødigt tillade os at vedlægge et fotografisk Billede af Bygningen samt bemærke:

At Stiftelsen nu er taget fuldstændig i Brug og beboes af 8 gifte og 8 ugifte Familier, der ej alene have et smukt og hyggeligt Hjem, men ogsaa i sanitær Henseende betryggende Lejlighed.

Deres Naade modtage herved vor hjerteligste og allerærbødigste Tak for den udviste Interesse for Foretagendet, og vi bede, at denne Interesse fremtidig maa bevares“.

Alt dette var naturligvis meget godt, men trods al Velvillie og udvist Interesse stod Stiftelsen jo dog med en Gæld paa 6000 Rdlr., og den skulde der jo helst bødes paa. Ganske vist var der tilsagt en Del Aarsbidrag af forskellig Størrelse, lidt kom der jo ogsaa ind i Leje, men 6000 Rdlr. var mange Penge den Gang.

Bestyrelsen, der havde klaret saa meget, fandt dog ogsaa paa Raad her; den vedtog at prøve endnu en Gang med en Basar, og det lykkedes ved ihærdigt Arbejde at vække saa stor Interesse for den, at den blev en Sukces. Den aabnedes den 26. September 1863 og varede i 8 Dage. Af 600 Givere blev skænket ialt 1200 Genstande, som i Forening med Entré og Tombola ialt indbragte 1676 Rdlr. Udgiften var ca. 300 Rdlr., og Nettoindtægten blev 1376 Rdlr. 5 Mk. Det hjalp saa meget, at man ved Generalforsamlingen i 1864 kunde meddele, at man havde afbetalt 1500 Rdlr. paa Gælden til Sparekassen, hvorfor denne havde været saa velvillig at kvittere for 2000 Rdl. Dette sidste bevirkede, at man nedsatte den meget moderate Leje, enkelte af Stiftelsens Beboere betalte, saa at den blev end mere moderat.

I 1865 skete der to Ting af Vigtighed.

Kong CHRISTIAN DEN IX, der havde bestegit Thronen efter Frederik d. 7de, samtykkede i at overtage Protektoratet (herom er berettet foran) og en Ansøgning til Ministeriet om, at man maatte blive fritaget for at betale Grund- og Bygningsskat af Stiftelsen, bevilgedes.

I samme Aar vedtoges det iøvrigt sammen med Stiftelsen af 18. September at søge om Bevilling til at oprette et Varelotteri til Fordel for de to Stiftelser, og de nødvendige Forarbejder blev gjort.

I 1866 blev der truffet den Bestemmelse at vælge en af Beboerne, Skrædermester *Belschner*, til paa Bestyrelsens Vegne at overvaage, at Husreglerne bliver efterfulgt, for hvilket Arbejde han skulde have 12 Rdlr. aarligt. Formanden fik den Opgave at underrette Beboerne om denne Foranstaltning og at anmode dem om at vise Belschner „den Imødekommen, der er nødvendig til det Heles Vel“. Belschner fik samtidig skriftlig Meddelelse om Sagen, og det paalagdes ham „under Ansvar til Bestyrelsen at udføre sit Hverv med Humanitet, saavidt Maalet derved kan naas.“

I 1866 naede man saa vidt med Overvejelserne angaaende et Varelotteri, at man i Juli Maaned kunde indsende Andragende til Kongen om Tilladelse til at oprette et saadant. Svaret blev imidlertid et Afslag, og da man prøvede endnu en Gang samme Aar, gaaende ud fra, at Afslaget muligvis var motiveret ved Planen for Lotteriet, fik man det Svar, at det maatte have sit Forblivende ved den engang trufne Bestemmelse. Man gav imidlertid ikke saa let efter, og Udholdenheden

belønnes. I August næste Aar kom der ministeriel Tilladelse til en „Lotterifordeling af indenbys Haandværksfrembringelser“ indtil Udgangen af 1870.

Aaret 1867 gav ikke store Begivenheder for Stiftelsen. Det vedtoges for 10 Skill. Kvadratalen at købe den Strimmel Jord, der laa for Enden af Stiftelsens Have.

I det samme Aar fik Stiftelsen overleveret de i 1863 af Gdr. P. Møllegaard og Hustru skænkede 500 Rdlr., og det vedtoges at anvende Beløbet til Afbetaling af Gælden til Sparekassen, som havde lovet indtil videre at kvittere for 100 Rdlr. for hver indbetalte 75 Rdlr.

1868 var derimod et Mærkeaar for Stiftelsen. Digteren *H. C. Andersen* læste nemlig i det Aar — den 23. og 24. April — op i Larsens Hotels store Sal til Fordel for Stiftelsen. Digteren, som opholdt sig i Odense nogle Dage paa Gennemrejse, indfriede hermed et gammelt Løfte. Salen var naturligvis stuvende fuld, og Overskudet blev 219 Rdlr. 3 Mk. For at Stiftelsens Beboere kunde nyde godt af denne Gave, bestemtes det straks at udbetale hver af dem en Pengegave. Enkemadam Henriksen, hvem Digteren særlig interesserede sig for paa Grund af Barndomsbekendtskab (hun var *H. C. Andersens* Plejesøster), fik 8 Rdlr., Familier fik 2 Rdlr. hver og enkelte Personer 1 Rdlr.

H. C. Andersen, der paa det Tidspunkt var Etatsraad, besøgte Stiftelsen og talte med hver enkelt af Beboerne. Han udtalte sin Glæde over Stiftelsens gode Indretning og Beboernes „glade Tilfredshed“, ligesom han lovede oftere at ville læse op til Fordel for Stiftelsen.

Det var jo en for den Tid betydelig Gave, Stiftelsen fik ved disse Oplæsninger, og Bestyrelsen sendte da ogsaa Digteren en Skrivelse med en varm Tak, ligesom det i et Bestyrelsesmøde vedtoges, at *H. C. Andersen* „for Fremtiden skulde betragtes som en af Stiftelsens overordentlige Velgørere“.

Aaret efter — 1869 — fik Stiftelsen første Gang Andel af det Lotteri, „Fyens Industrielotteri“, som det efter saa stort og vedholdende Arbejde var lykkedes at faa Tilladelse til at holde. Ifølge Regnskabet for Lotteriet for 1868 og 69 havde dette givet et Overskud paa 2000 Rdlr., og heraf fik *Frederik d. 7des* Stiftelse det ene Tusind.

EN STRID MED SYGEHUSET.

I 1869 geraadede Stiftelsen i en Strid med Sygehuset, en Strid, der varede i flere Aar, og hvis Gang kortelig skal gengives.

Anledningen var, at det militære Sygehus af Byraadet fik Tilladelse til at afspærre den Plads, der laa mellem Sygehuset og Stiftelsen — som var bestemt til offentlig Vej eller Gade — for at indrette Pladsen til Afbenyttelse for Rekonvalescenter. Dette gav Anledning til, at Stiftelsens Bestyrelse den 24. Maj tilskrev saavel Byraadet som Bestyrelsen

for det militære Sygehus og protesterede mod Vejens Afspærring, „navnlig fordi den hjemler fri Adgang saavel til Stiftelsens ældre Grundareal som ogsaa til et senere indkøbt Stykke Jord, der støder op til Stiftelsens Have“. „Vi har“ — hedder det videre i Skrivelsen — „for os liggende et officielt Kort, som tydeligen viser, at Pladsen er aaben og fri og kan saaledes ifølge det foranførte ej uden vort Samtykke afspærres“.

Men Skrivelsen gjorde ikke den tilsigtede Virkning. Den 9. Juni fik Bestyrelsen et ganske kort Svar fra Byraadet; det gik ud paa, at man „ikke kunde erkende Protesten for berettiget og saaledes ikke tillægge den nogen Betydning“.

Det synes nu, som om der i lang Tid ikke blev gjort noget ved Sagen; men den var ikke endt, den hvilede kun, og i 1877 blussede Striden op paany, og det for Alvor. I Maj det nævnte Aar sendte Formanden for Sygehusbestyrelsen, Dr. *Møller*, Stiftelsens Bestyrelse en Skrivelse, hvori han meddelte, at han agtede at foreslaa Sygehusets Bestyrelse, at der gaves Stiftelsen Tilladelse til at befærde Grunden langs Bygningerne paa dens Ejendom fra Hjørnet af Albanigade til den vestlige Gavl af Stiftelsens sidste Bygning i dens Have, imod at Stiftelsens Bestyrelse afgav en skriftlig Tilstaaelse om, at den ikke derved har erhvervet en Ejendomsret over denne Grund.

Skrivelsen sluttede med en Udtalelse om, at der ikke hidtil var fremkommen noget som helst retsgyldigt Bevis for Berettigelsen af denne Færdsel over Sygehusets Grund.

Dr. *Møller* fremsatte, som han skrev, dette Forslag for om muligt at faa en Udjævning af den Dissents, der fandt Sted mellem Sygehuset og Stiftelsen, men han naaede rigtignok ikke det tilsigtede. Om det nu var Udtrykket om det „retsgyldige“ Bevis, eller noget andet, der irriterede Stiftelsens Bestyrelse, er ikke godt at vide, men Striden var med Dr. *Møllers* Skrivelse i fuld Gang. Stiftelsens Bestyrelse henvendte sig til Byraadet og bad om Beskyttelse for Stiftelsens Rettigheder, og der veksledes Skrivelse efter Skrivelse, og til sidst blev Amtet indblandet i Sagen.

I Begyndelsen af 1878 udtalte Odense Byraad, at det nærede Betænkelighed ved at deltage i Skridt, sigtende til at stifte Deklarationer, som den Sygehusbestyrelsen havde forlangt, at Frederik d. 7des Stiftelse skulde udstede. Amsraadet erklærede da i sit Møde den 18. Februar, at det fandt det nødvendigt, at Sagen indankedes for Domstolene.

Men saa fandt Bestyrelsen for Frederik d. 7des Stiftelse paa en Gang, hvad den skulde bruge til Bevis for sin Ret, nemlig en Købekontrakt af 1857 angaaende det Areal, hvorpaa Sygehuset var bleven opført. I denne stod der, at „ihvorledes Parcellen end benyttes, vil hele den sydlige Kant af samme være at udlægge til Vej eller Gade i en Bredde af 16 à 18 Alen“. Dermed maatte det være givet, at det ikke var Syge-

husets Areal, og Stiftelsens Bestyrelse sendte da ganske roligt en Af-skrift af denne Købekontrakt til Sygehusbestyrelsen tillige med en Skrivelse, hvori det til Slutning hed: „. . . og dermed skal Stiftelsens Bestyrelse tillade sig at anse de med den ærede Direktion for Sygehuset førte Forhandlinger angaaende den mellem Sygehuset og Stiftelsen værende Gade for endelig afsluttede for Stiftelsens Vedkommende, eftersom Amtsraadet i Skrivelse af 30. Juni 1857 erklærede sig enig i Købet“.

Stiftelsen havde sejret.

— — — I 1870 gav Industrilotteriet kun Stiftelsen 100 Rdlr., og i 1871 stod Stiftelsen saaledes, at den ikke kunde afholde Generalforsamling, da den ikke havde flere bidragydende Medlemmer. Man greb derfor til det Middel i November at udsende en Indbydelse til Borgerne til at tegne sig som bidragydende. Det hed i denne Indbydelse, at uagtet Stiftelsen endnu havde Prioritetsgæld, havde Bestyrelsen dog troet at burde opfylde Bestemmelsen om, at Beboerne ingen Leje skulde betale. Siden Oktober Aaret i Forvejen havde alle Beboere da ogsaa været fri for Lejeafgift. Industrilotteriet gav de første Aar et ret godt Overskud, hvorved Gælden nedbragtes en Del, men paa Grund af den indtraadte Konkurrence var Indtægten bleven ubetydelig det sidste Aar, og Stiftelsen trængte derfor endnu i nogen Tid til den Hjælp, privat Godgørenhed maatte ville yde.

Indbydelsen frugtede for saa vidt, som 94 Borgere meldte sig med hver et aarligt Bidrag paa 1 Rdlr., og samtidig skænkede Sparekassen 60 Rdlr. til Fordeling mellem Beboerne.

I 1874 gav Industrilotteriet Underskud, saa at dets Bestyrelse maatte andrage om Henstand med de 200 Rdlr., Stiftelsen skulde have, men man havde dog saa stor Tro til denne Foranstaltning, at man androg om en 5-aarig Fornyelse af Lotteribevillingen, og denne fik man den 8. September 1875. I dette Aar undergik Bestyrelsen forøvrigt den Forandring, at Stiftsprovst *Damgaard* og Tømremester *Berthelsen* indvalgte i den.

ARVEN FRA H. C. ANDERSEN.

I 1875 døde Digteren H. C. Andersen, og det viste sig, at han ved Testamente af 1873 havde betænkt Stiftelsen med 200 Rdlr. eller 400 Kr., men om denne Arv opstod der med Universalarvingen, Etatsraad *Collin*, en lille Kontrovers, der bør omtales.

I Juli 1875 tilskrev Etatsraad *Collin* Hofskomager Gredsted, at Konferensraad H. C. Andersen, der da var meget syg, havde bedt ham meddele, at „han skænkede 100 Rdlr. til Frederik d. 7des Stiftelse (til hvilken han formener at have forud bidraget 200 Rdlr. som Indtægt af hans Oplæsninger)“.

Disse Penge blev kort Tid efter tilstillet Stiftelsen mod Kvittring. Saa døde imidlertid H. C. Andersen, og Kurator i hans Bo, Overrets-

sagfører *Fr. Hartmann* i København, skrev under 28. August til Stiftelsens Bestyrelse følgende:

„Efter Anmodning og Bemyndigelse fra d'Hrr. *executores testamenti* i afgangne Konferensraad Hans Christian Andersens Dødsbo skal jeg som Kurator i Boet ikke undlade herved at meddele Dem, at det i den afdødes Codicil af 2. April 1873 er bestemt, at Frederik d. 7des Stiftelse i Odense erholder 200 Rdlr.; af dette Beløb er der imidlertid forinden Konferensraad Andersens Død udbetalt til Dem af Hr. Etatsraad E. Collin et Beløb af 200 Kr., hvorfor Deres Kvittering af 27. f. M. forefindes“.

Saaledes havde Stiftelsens Bestyrelse imidlertid ikke tænkt sig Sagen, og den sendte Overretssagføreren en Skrivelse af 23. September, hvori det bl. a. hed:

„Naar der endvidere tilføjes, at der allerede af dette Beløb (Arven) er, forinden Hr. Konferensraad Andersens Død, gennem Hr. Etatsraad Collin udbetalt 100 Rdlr., da ere vi i denne Henseende komne ind paa en Misforstaaelse — idet vi have i Stiftelsens Forhandlingsprotokol omtalt denne Indtægt alene som en yderligere Gave i Henhold til Hr. Konferensraadens mundtlige Udtalelser i Anledning af, at en Bolig i Stiftelsen betegnedes som hans, og da Hr. Etatsraad Collins Skrivelser af 10. og 19. Juli d. A. ikke omtaler, at Gaven 100 Rdlr. var Forskud paa de Stiftelsen i Testamentet tillagte 200 Rdl., saa maa vor Misforstaaelse være undskyldelig.

For at vi for Efterslægtens Skyld kan fremstille denne Sag klarere, end det alt er sket, bede vi Dem at meddele os nogle skriftlige Ord om, at Hr. Konferensraad Andersen har udtalt, at de os under 19. Juli d. A. tilsendte 100 Rdlr. skulde betragtes som Forskud paa de i Testamentet nævnte 200 Rdlr., thi kun under den Forudsætning kunne vi anse os berettigede til at frafalde Stiftelsens Ret til de samme i Testamentet tillagte 200 Rdlr. uden Afkortning“.

Denne Skrivelse foranledigede, at Etatsraad Collin selv tilskrev Bestyrelsen. Det skete i en Skrivelse af 30. Oktober, som lød saaledes:

„Ved den fra Bestyrelsen for Frederik d. 7des Stiftelse i Odense indkomne Skrivelse har jeg Følgende at bemærke: Den mig fra min Søn tilstillede Meddelelse, om hvad Andersen havde sagt til ham, og som han straks optegnede, lyder nøjagtigt saaledes:

„Hr. Skomager Gredsted i Odense kan, naar han vil, behage at hæve paa hvilken som helst Dag i næste Maaned hos Hr. Etatsraad Collin een Gang for alle Hundrede Rigsdaler, der i Forening med de ved to Oplæsninger af mig til Indtægt for den af ham oprettede og med Frederik d. 7des Navn hædrede Stiftelse indbragte 200 Rdlr. saaledes nu udgør 600 Kroner“.

Andersens Mening var, efter min Søns og ogsaa min Opfattelse, at lade mig, som Bestyrer af hans Pengeaffærer, vide, at der allerede i hans levende Live kunde betaales 100 Rdlr. af den Stiftelsen tiltænkte

Sum, og derfor sendte jeg ogsaa Pengene straks. Men naar Stiftelsens Bestyrere ikke anser sig berettigede til pure at akceptere denne Opfattelse — og deri kan jeg ikke fortænke dem — saa kan jeg ikke være i Tvivl om, at jeg som Universal-Arving hellere maa give mere, end Andersen maaske har villet, end udsætte mig for at give mindre, end hvad han dog mulig vilde have givet.

De 200 Rdlr. efter Testamentet maa derfor udbetales; de udbetalte 100 Rdlr. afgaar i min Lod.

København, den 30. Oktober 1875.

E. Collin.

Den her citerede Brevveksling viser, hvorledes Bestyrelsen var agtpaagivende overfor de Rettigheder, den mente Stiftelsen havde, men den viser tillige Etatsraad Collins noble Tankegang, thi det kan jo i Virkeligheden godt tænkes, at H. C. Andersen, da han laa syg, havde villet lade Stiftelsen faa en Part af Arven forud, og at de to Collin'er, der stod ham saa nær og kendte hans Tankegang, har haft den rette Opfattelse. Det tjener da kun Etatsraad Collin til Ære, at han hellere vilde give mere end mindre.

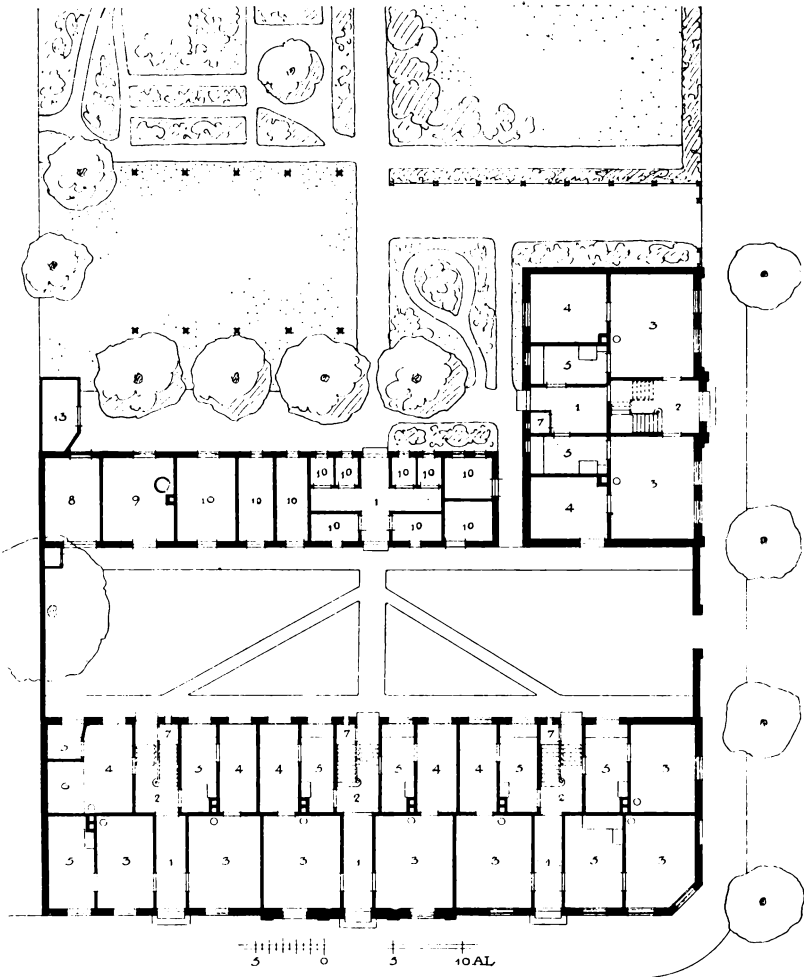
EN UDVIDELSE AF STIFTELSEN.

I 1876 vedtog man at opføre en Tilbygning til Stiftelsen. Det første Overslag lød efter Tegningen paa 6800 Kr., men Bestyrelsen vedtog, at „Midterpartiet helst maatte have en mindre storartet Stil“, og at den paatænkte Kjælder kunde bortfalde. Derved kom man ned til 6550 Kr., og Bygningen opførtes af Tømrermester *Bertelsen*.

Denne Tilbygning, som ligger vinkelret paa Albanigade, vedtoges det at overlade til „udelukkende Brug og Benyttelse af Hr. Hofskomager H. Gredsted og Familie“ imod en aarlig Leje af 200 Kr. — senere vedtoges det, at denne Leje skulde bortfalde.

— — —

I det samme Aar modtog Stiftelsen en betydelig Gave, i det Malermester *Appelbyes Enke* skænkede den 6000 Kr. (det samme fik forøvrigt Stiftelsen af 18. Septbr.), imod at der skulde ydes hende og eventuelt en Søster, hvis hun overlevede hende, 5 % i Rente. Det var jo en smuk og kærkommen Gave, for hvilken de to Bestyrelser i Fællesskab takkede Enkemadam Appelbye i en Skrivelse, hvis Slutning lød saaledes: „De har i Forening med Deres nu afdøde hæderlige og højagtede Ægtefælle givet os Lejlighed til at opbevare Deres Navne i taknemlig Erindring, ogsaa for kommende Slægter, og det skal være os en kjær Pligt at anvende Gaven saaledes, at Maler H. Chr. Appelbyes og Hustrus Minde bliver bevaret ej alene i taknemlig Erindring, men ogsaa som et følgeværdigt Exempel for Andre“.

Albanigade

- 1) Gang, 2) Trappegang, 3) Stue. 4) Soveværelse, 5) Køkken, 6) Alkove, 7) W. C.,
8) Oplagsrum, 9) Vaskehus, 10) Brændselsrum.

— — —

De følgende Aar gaar uden større Begivenheder for Stiftelsen udover den foran omtalte Strid med Sygehuset. I 1880 maa man til at tænke paa at faa Lotteribevillingen, der skulde udløbe 1881, fornyet endnu en Gang, men det glippede, og 21. Novbr. 1881 holdt Stiftelsens Bestyrelse Fællesmøde med Bestyrelsen for Stiftelsen af 18. September, i Anledning af at Lotteriet skulde ophæves. Det viste sig ved denne Lejlighed, at der var en kontant Beholdning paa 944 Kr. 76 Øre til Deling mellem de to Stiftelser, men deraf havde Frederik d. 7des Stiftelse modtaget 100 Kr. i Forskud.

Stiftelsen i Albanigade, som den nu er efter Udvidelsen

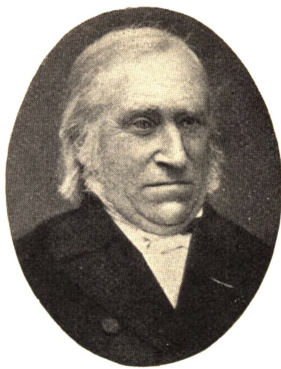
I 1881 henvendte Stiftelsens Bestyrelse sig til Exekutorerne i Enkedronning Caroline Amalies Bo for muligvis at blive delagtig i de Midler, den afdøde Enkedronning sagdes at have testamenteret til „Kong Frederik d. 7des Stiftelser“. Beklageligt nok for Stiftelsen beroede dette imidlertid paa en Fejltagelse. Enkedronningen havde, som det oplystes af Exekutorerne, testamenteret sin efterladte Formue til de af hende selv oprettede Stiftelser.

Fejltagelsen var fremkommet ved, at der i Aviser var bleven meddelt, at Bohave og Inventarium i de Slotte, hun havde beboet, tilhørte Frederik d. 7de, og at det skulde testamenteres til Frederik d. 7des Stiftelser. Dette Bohave blev imidlertid af Exekutorerne overgivet til

Frederik d. 7des Bo, hvorfra det atter overgik til Grevinde Danners Bo, og hendes Universalarving var som bekendt Frederik d. 7des Stiftelse paa Jægerspris — den fik altsaa Alt, hvad Enkedronningen ikke havde ejet personlig. Det havde ellers været behageligt for Stiftelsen at faa en Part deraf, thi det androg ialt 300,000 Kr.

I 1881 afgik Hofskomager Gredsted ved Døden, og Stiftsprovst *Damgaard* blev valgt til Formand — han havde forøvrigt en ret lang Tid forinden fungeret som Formand. I Stedet for Gredsted valgte Bestyrelsen for Industri- og Haandværkerforeningen i April 1882 Guldsmed *Emil Christiansen* som sin Repræsentant i Stiftelsens Bestyrelse.

I 1882 arvede Stiftelsen 2000 Kr. efter Frøken *Trine Løvenhjælm* og i 1883 3000 Kr. efter *Møller Chr. Muus*; ellers gled Livet stille og roligt for Stiftelsen; de gamle døde og nye rykkede ind i Lejlighederne, og det ses af Forhandlingsprotokollen, at det gik ret ofte paa.

Stiftsprovst *Damgaard*

ET SMUKT EFTERMÆLE.

Den 25. Oktober 1887 findes i Protokollen, indført af Guldsmed *Emil Christiansen*:

„Her standser gamle Koppels Pen, idet han den 15. August afgik ved Døden.

Dyrlæge *M. Koppel* fødtes den 18. April 1804 og opnaaede saaledes en Alder af over 83 Aar. Han var Medlem af Bestyrelsen for Kong Frederik d. 7des Stiftelse ligefra denne Institutions Oprettelse og var i mange Aar dens Sekretair. Han virkede med Iver og Interesse her, som alle andre Steder, hvor hans Medborgeres Tillid anviste ham en Virksomhed.

Koppels elskværdige og retskafne Karakter skabte ham mange ven-skabelige Forbindelser, ikke alene iblandt dem, han kom i Berøring med ved offentligt Arbejde, men man kan med Sandhed sige, at han havde mange Venner, men kun faa Fjender. Dette fik ogsaa sit Udtryk ved hans Jordefærd, som foregik den 19. August under almindelig Del-tagelse af alle Samfundsklasser. Nærværende Stiftelse sendte en smuk Krans til den afdødes Baare“.

Guldsmed E. Christiansen blev Koppels Efterfølger som Sekretær.

Skreddermester, Kaptajn H.F. Bruun.

Møller Kragh

Guldsmed Emil Christiansen.

Snedkermester Holger Hansen.

Fabrikant S. Hempel.

Tomrermester Bertelsen.

Foruden den i 1862 valgte første Bestyrelse og Stiftsprovst *Damgaard*, der senere blev Formand, har i de første 25 Aar tillige fungeret som Bestyrere for kortere eller længere Tid Skreddermester, Kaptajn *H. F. Bruun*, *Møller Kragh*, Snedkermester *Holger Hansen*, Tomrermester *Bertelsen*, Guldsmed *Emil Christiansen* og Fabrikant *S. Hempel*, hvis Billeder her gengives.

DEN NYE TID.

Da Stiftelsen med Aaret 1887 havde oplevet sit 25 Aars Jubilæum, gik den ind i en Periode, der i mange Maader adskilte sig fra den første. Ikke blot var nu de allerfleste af de Mænd, der havde staaet i Spidsen for den fra Begyndelsen, gaaede bort og bleven erstattede af yngre, hvis Opfattelse paa mange Omraader var vidt forskellig fra den, der prægede de gamle Haandværksmestre og andre Mænd, som 25 Aar forud havde skabt Stiftelsen og ført den frem ved stort personligt Arbejde og megen Offervillighed.

Men selve Stiftelsen kom med Aaret 1887 til at staa ganske anderledes solidt og vel funderet end i Aarene forud. Adskillige Gaver, større eller mindre, var skænkede den, og de begyndte egentlig først nu at virke. Hertil kom, at Indtægterne nu blev stigende. En stor Haandværkerfest, som afholdtes i September 1887, gav Stiftelsen lige ved 5000 Kr., og fra alm. dansk Vare- og Industrielotteri kunde fremtidig forventes et større og aarligt voksende Tilskud. Man stod derfor saaledes, at man kunde tænke paa at udvide Antallet af Stiftelsens Boliger. Og dette skete allerede i det andet Aar af Stiftelsens nye Æra, i 1888, og gentoges igen 1903. Paa Grund af disse forskellige Omstændigheder er det kun rimeligt, at Stiftelsens andet 25-Aar betragtes under Et som noget for sig selv.

HAANDVÆRKERFESTEN.

I Sommeren 1887 blev der indenfor store Kredse i Byen lagt en Plan til Afholdelse af en Haandværkerfest i September Maand. Mænd fra mange forskellige Lag traadte sammen og med Tilslutning af en Mængde Borgere lod de i Bladene indrykke følgende Bekendtgørelse:

„Kong Frederik d. 7des Stiftelse, et Hjem for gamle trængende og værdige Haandværksmestre og dissers Enker, Svendehjemmet, et Herberge for tilrejsende Haandværkssvende, og Bospisningsanstalten, der i strenge Vintre søger at lindre de Fattiges Nød ved at tildele dem et sundt og rigeligt Maaltid varmt Mad, ere trende Institutioner, som maa søge deres Støtte iblandt Byens Velgørere, og de have heller ikke tidligere savnet den fornødne Bistand.

De senere Aars Arbejdsløshed — i Forbindelse med flere nye Velgørenhedsanstalters Oprettelse — har imidlertid dels forøget Trangen og dels formindsket Tilstedeværelsen af tilstrækkelige Midler til fuldtud at virke for de nævnte Institutioner i det oprindelige tiltænkte Øjemed.

Efter tagne Beslutninger paa Møder, afholdte med Formændene for de forskellige Fags Mestre- og Svendeforeninger og Bestyrelserne for de ovennævnte Institutioner agter Undertegnede derfor til Fordel for disse tre Velgørenhedsanstalter at foranstalte en Haandværkerfest Søndagen den 4. og Mandagen den 5. September 1887 og hertil opfordre indtrængende, i Betragtning af det velgørende Øjemed, ærede Medborgere at stille sig velvillig og hver paa sin Vis at yde Festen sin gode og kraftige Bistand, saaledes at Festen kan blive et Udtryk for et godt og enigt Sammenhold iblandt Haandværkerstanden og give et Udbytte, der kan fremhjelpe de tre Velgørenhedsanstalter“.

En udmærket Plads til Festen fandt man i Markedspladsen og Anlæget ved Kirkegaarden, og her tømredes og byggedes Boder og Telte i lange Rader til Brug for alt det, der skulde til for at faa Publikum til at rykke ud med Mønten. Og af den daværende Presse ses det, at man ventede Folk i store Skarer, ikke blot fra Byen, men fra hele Fyen.

Formand for Festkomiteen blev Guldsmed *Emil Christiansen*, og han sled vældigt i det. Ikke blot udrettede han selv personligt et stort Arbejde, men han forstod at interessere mange og at sætte Folk i Aktivitet.

Festen indledes Søndag Eftermiddag med et stort Tog fra Rytterkasernen gennem forskellige Gader til Festpladsen. I det deltog ca. 30 Køretøjer og næsten alle herværende Lav. Deltagerne var i gamle historiske Dragter, og Toget tog sig udmærket ud. Vejret var ikke Festen god, der kom nogle vældige Byger, men desuagtet solgtes der den første Dag ca. 20,000 Adgangstegn til Festpladsen, paa hvilken man om Aftenen kunde notere en Bruttoindtægt af ca. 16,000 Kr.

Om Mandagen, da Vejret heller ikke var godt, indledes Festen med et stort Optog fra Albanitorv, og da var Besøget 8—9000, — hvilket maa siges at være et udmærket Resultat for en By af den Størrelse, som Odense den Gang havde.

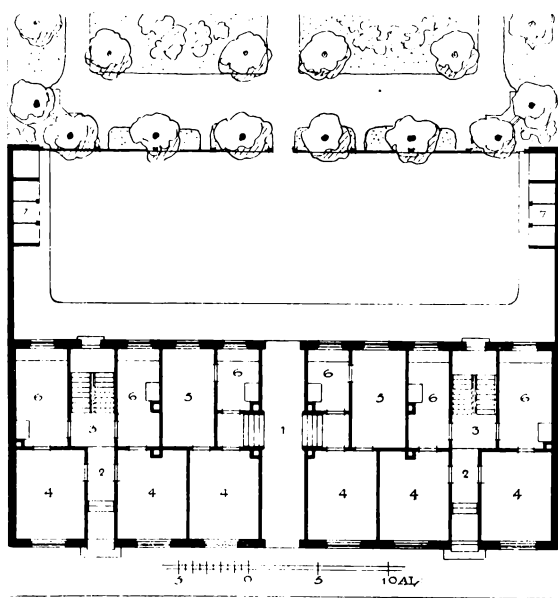
Da man var færdig, og Alt var gjort op, viste det sig da ogsaa, at der tilfaldt Frederik d. 7des Stiftelse 4850 Kr. 61 Øre, et overmaade smukt Resultat. Da dette blev oplyst i et Bestyrelsesmøde i Oktober, ved hvilken Lejlighed det ogsaa meddeltes, at Stiftelsen fra Garvernes Begravelsesforening havde modtaget som Gave 430 Kr., enedes man da ogsaa om at have Opmærksomheden henvendt paa en Forøgelse af Stiftelsens Boliger. Man vedtog dog at afvente, hvad man vilde faa fra „Alm. dansk Vare- og Industrilotteri“s Overskud, før man tog nærmere Bestemmelse.

I et Bestyrelsesmøde i Februar 1888 oplystes det, at Stiftelsens Andel i Varelotteriet androg 647 Kr. 63 Øre, og man vedtog saa, at „de Penge,

som Stiftelsen havde og fremtidig fik at raade over, skulde anvendes til en Udvidelse af Stiftelsens Boliger“, og det overdroges Formanden, Stiftsprovst *Damgaard*, Tømrermester *J. Hansen* og Guldsmed *Christiansen* at have deres Opmærksomhed henvendt paa denne Sag.

BYGNINGEN I PJENTEDAMSGADE.

De tre Mænd arbejdede saa hurtigt, at der allerede i et Bestyrelsesmøde i Marts forelaa Tegning og Overslag til en ny Bygning, inde-

Pjentedamsgade

1) Port, 2) Gang, 3) Trappegang, 4) Stue, 5) Soveværelse, 6) Kokken, 7) W. C.

holdende 12 Boliger, og man vedtog ved den Lejlighed at andrage Byraadet om at faa en gratis Byggegrund i Pjentedamsgade.

Byraadet stillede sig meget velvilligt, og allerede i Maj Maaned fik Stiftelsen Meddelelse om, at Indenrigsministeriet havde approberet, at Byraadet skænkede en Grund, stor 2405 □-Alen, i Pjentedamsgade til Opførelse af den nye Bygning.

Som Betingelse stillede dog, at et af Byraadet af dets Midte valgt Medlem for Fremtiden deltager i Bestyrelsen af Frederik d. 7des Stiftelse.

Der toges straks fat paa Opførelsen af Bygningen. Arbejdet hermed overdroges til Tømrermester *J. Hansen*, der efter Dyrslæge Koppels Død var tiltraadt Bestyrelsen efter Anmodning af denne, og som senere blev valgt til denne Post ved Generalforsamlingen i Maj Maaned. Alle-

rede den 10. Juli var man saa vidt med den nye Bygning, at Formanden i Bestyrelsens Overværelse kunde indmure en Sølvplade med følgende Indskrift:

„Denne Afdeling af Frederik d. 7des Stiftelse opførtes i Aaret 1888 under Kong Christian d. 9des Regeringstid. Bestyrelsen bestod af . . . . (Navnene). Odense Kommune har skænket denne Grund til Stiftelsen. Byens Borgmester var Etatsraad *G. Koch*, Kmd. af D. og Dbmd. *F. M.* Gud holde sin beskærmende Haand over denne Bygning.“

Stiftelsen i Pjentedamsgade

I Januar 1889 blev der truffet Bestemmelse om, hvem der skulde have Lejlighederne i den nye Stiftelse, og i Marts bestemtes det, at de skulde flytte ind Dagen før Skærtorsdag. Ugen forud indviedes Stiftelsen ved en Fest, der bl. a. overværedes af Stiftsøvrigheden, Odense Byraad og Sparekassens Direktion.

Som Gave til Stiftelsen modtog man den 26. April 1000 Kr. af Fyens Stifts Kommunefond.

Den 29. April 1890 forelaa Regnskab over den nye Stiftelses Opførelse. Det lød paa 21,223 Kr. 18 Øre, men da Bygmesteren, Tømrermester *J. Hansen*, samtidig skænkede den 580 Kr. 25 Øre, kom Byg-

ningen til at staa Stiftelsen i 20,642 Kr. 93 Øre, foruden den skænkede Grund.

I November samme Aar ansøgte Kaptajn, Skrædermester *Bruun* om at erholde en Bolig i Stiftelsen, og den fik han. Samtidig ansøgte han om at maatte udtræde af Bestyrelsen, og det bevilgedes ogsaa, men allerede ved Generalforsamlingen Aaret efter indvalgte han igen.

I 1892 var Stiftelsens Stilling saa god, at man turde vedtage at fritage Stiftelsens Beboere for at betale Husleje.

Atter kom der nu en Tid uden større Begivenheder for Stiftelsen. Forhandlingsprotokollen omtaler kun dem, der er fraflyttede eller døde, og dem, der er indflyttede i Stedet for.

I 1894 valgte Byraadet Fabrikant *H. Nielsen* til at indtræde i Bestyrelsen som Byraadets Repræsentant og samtidig valgtes Tømrermester *P. Poulsen* til Medlem af Bestyrelsen.

Paa Generalforsamlingen i 1895 meddeltes, at det mangeaarige Medlem af Bestyrelsen, Raadmand Urban Hansen var afgaaet ved Døden, og der gaves ham det Eftermæle, at han „havde været virksom og godgørende i al sin Færd og efterlod sig et velsignet Minde“.

Sparekassens Direktion havde samtidig erklæret, at den ikke denne Gang ønskede at benytte sig af sin Ret til at besætte en Plads i Bestyrelsen.

I 1895 døde Bestyrelsesmedlem, Tømrermester O. Jensen, og i hans Sted valgtes ved en ekstraordinær Generalforsamling i December Bundtmager *L. Andersen*, som senere i 1899 tillige valgtes som Kasserer, hvilken Stilling han beklædte indtil sin Død 1905. Om O. Jensen hedder det i Forhandlingsprotokollen, at han havde sin Andel i Stiftelsens Oprettelse, og at han vedblev at omfatte den med Interesse til sin Dødsdag.

Aaret efter bliver Stiftelsen Arving efter to Borgere, nemlig Garver *Serve*, der havde testamenteret Stiftelsen en Ottendedel af sin efterladte Formue, og Skomager *Lund* i Ramsherred, af hvis efterladte Midler der tilfaldt Stiftelsen Halvdelen, eller som det senere blev opgjort, 11,775 Kr. 96½ Øre, hvilke Midler det vedtoges at anvende til Afbetaling paa Gælden til Fyens Stifts Sparekasse.

I 1897 blev Guldsmid Emil Christiansen angrebet af en alvorlig Sygdom, som forhindrede ham i at deltage i Stiftelsens Ledelse. Sygdommen endte med Døden, og Haandværker- og Industriforeningen valgte Snedkermester *Henning Hansen* som sin Repræsentant i Bestyrelsen i Stedet for den Afdøde. I et Bestyrelsesmøde i Januar 1898 valgtes Bundtmager Andersen til Christiansens Efterfølger som Kasserer

Bundtmager *L. Andersen*

og Regnskabsfører, og ved denne Lejlighed fik Guldsmid Christiansen i Forhandlingsprotokollen følgende velfortjente Eftermæle:

„Christiansen har i en længere Aarrække været Medlem af Stiftelsens Bestyrelse, og Stiftelsen skylder ham Tak for det Arbejde, han har ydet Stiftelsen. Det var ham, som det skyldtes, at Stiftelsens nye Bygning i Pjentedamsgade blev opført til Bolig for 12 Personer og Familier“.

Disse Ord var sande, saa sandt som han havde været Sjælen i den vellykkede Haandværkerfest, der skaffede en stor Del af de nødvendige Midler til den nye Bygning.

I 1898 døde gamle Skrædermester, Kaptajn Bruun, og som hans Efterfølger i Bestyrelsen valgtes Sadelmager *Julius Neumann*. I samme Aar, i December Maaned, meddelte Formanden, Stiftsprovst Damgaard, at han paa Grund af sin Alder saa sig nødt til at udtræde af Bestyrelsen, og til midlertidig Formand udpegedes da Tømremester *J. Hansen*.

Tømremester *J. Hansen*

Samme Aar tilsagde Fyens Stifts Sparekasse Stiftelsen en aarlig Gave paa 200 Kr.

I 1899 naaede man derefter saa vidt, at der paa Regnskabs Status kunde anføres, at Stiftelsen ingen Gæld havde, men derimod en Formue af 82,566 Kr. 18 Øre. Paa Generalforsamlingen, hvor dette Regnskab fremlagdes og godkendtes, valgtes til Formand i Stedet for den afgaaede Stiftsprovst Damgaard Tømremester *J. Hansen*.

Aaret efter — 1900 — arvede Stiftelsen 2000 Kr. efter Bager *Morten Andersens Enke*, et Beløb, der Aaret efter udbetaltes Stiftelsen med 1970 Kr. og indgik i Stiftelsens øvrige Kapitaler.

BYGNINGEN PAA VANDVÆRKSVEJ.

I 1901 rejstes Spørgsmaalet om at udvide Antallet af Stiftelsens Boliger. Det skete i et Bestyrelsesmøde den 12. September, hvor der forelaa Forslag fra Formanden om at paaføre Bygningen i Pjentedamsgade 2 Frontespicer. Forslaget fremsattes dels af Skønhedshensyn, da der var bleven opført nye, højere Bygninger paa hver Side af Stiftelsens Ejendom, dels for at indvinde Plads til yderligere 2 Lejligheder, hvoraf den ene mentes at kunne give Plads til en Sygeplejerske for de gamle.

Under Forhandlingen om dette Forslag blev det henstillet, enten at paaføre en 3die Etage eller at opføre en helt ny Bygning et andet Sted, og dette Forslag blev man enig om nærmere at overveje.

Disse Overvejelser førte til, at man i 1902 satte sig i Forbindelse med Byraadets tekniske Udvalg for eventuelt at faa overladt en Byggeplads til en ny Stiftelse, og Resultatet heraf blev, at Byraadet den 4. April

1902 vedtog at skænke Frederik den 7des Stiftelse en 6000 Kvadrat-
alen stor Byggegrund, beliggende ved Vandværksvej, og paa denne
Gave kom der kort efter indenrigsministeriel Approbation.

Og saa tog man fat; et Byggeudvalg blev nedsat, og det kom til at
bestaa af Tømrermestrene *J. Hansen* og *P. Poulsen* samt Murermester
H. Schmidt. Tegningerne til Bygningen blev givet i Konkurrence mel-
lem Arkitekterne *Jensen* og *Schwanenflügel*. De af disse to Arkitekter
først leverede Tegninger faldt imidlertid ikke i Bestyrelsens Smag, og
de fik Anmodning om at fremskaffe nye. Den 30. August gjorde man
sig bekendt med de nye Tegninger, og Resultatet blev, at man valgte
Arkitekt Schwanenflügels, og denne Arkitekt udarbejdede derefter fuld-
stændige Planer og Overslag, som senere blev tiltraadt af Bestyrelsen.

Inden man var naaet saa vidt, var imidlertid Formanden, Tømrer-
mester *J. Hansen* afgaaet ved Døden — den 13. Juli 1902. — Han
havde faaet Sæde i Bestyrelsen den 25. Maj 1888, men havde efter Be-
styrelsens Anmodning deltaget i dens Arbejde allerede siden Dyrslæge Koppels Død i August
1887. Formand blev han i 1897, valgt dertil
som Bevis for den Agtelse, Bestyrelsen havde
for ham. „Han har“ — hedder det i For-
handlingsprotokollen — „i den Aarrække, som
han har været Medlem af Bestyrelsen, stadig
med stor Interesse varetaget Stiftelsens Tarv,
ligesom han forskellige Gange har ydet den
Gaver, hvorfor vi altid vil have hans Minde
i kjær Erindring“.

Kancelliraad *H. Nielsen*

Han blev som Bestyrelsesmedlem erstattet
af Sønnen, Fabrikant *Charles Hansen* (valgt den 29. April 1903) og
som Formand af Tobaksfabrikant, Kancelliraad *H. Nielsen*.

Det blev da under denne, at den nye Bygning blev fuldført.

Efter at Tegninger og Overslag var endelig godkendte, gik Arbejdet
med Bygningens Opførelse rask fra Haanden. Den 18. Marts 1903 ned-
lagdes Grundstenen, ved hvilken Lejlighed der indmuredes en Sølvplade
med følgende Indskrift:

„Denne Afdeling af Frederik d. 7des Stiftelse opførtes i 1903 under
Kong Christian d. 9des Regeringstid. Bestyrelsen bestod af . . . . .
(Navnene.)

Odense Kommune har skænket denne Grund til Stiftelsen.

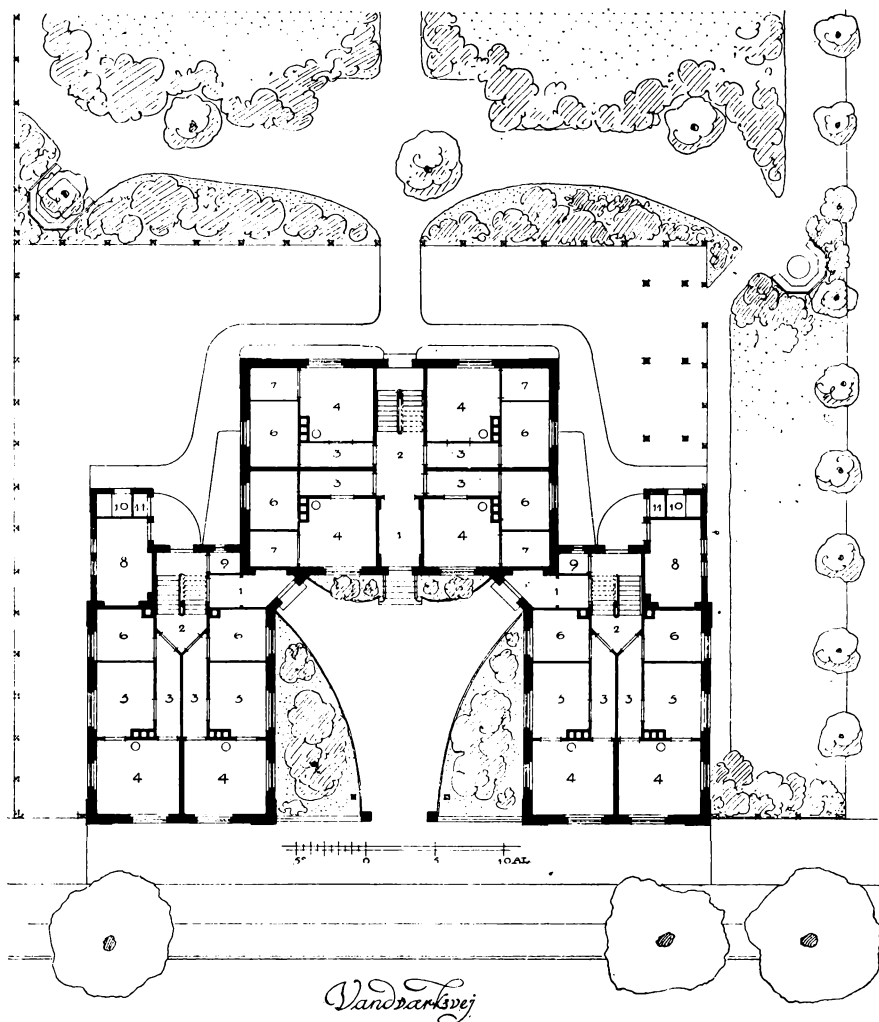
Byens Borgermester var *L. M. Dithmer*, R. af Db.

Gud holde sin beskærmende Haand over denne Bygning“.

Den 29. April kunde Bestyrelsen, efter at Generalforsamlingen var
sluttet, begive sig til Byggepladsen for at overvære, at Kransen hejstes,
og den 15. Oktober kunde Bygningen allerede indvies.

Paa den nævnte Generalforsamling gav Formanden, Kancelliraad Nielsen, Løfte om at skænke Stiftelsen 4000 Kr. til den nye Bygning, og dette Løfte indfrieede han ved den 24. Juni at tilstille Bestyrelsen disse 4000 Kr. kontant „til Benyttelse, som Stiftelsens Tarv maatte

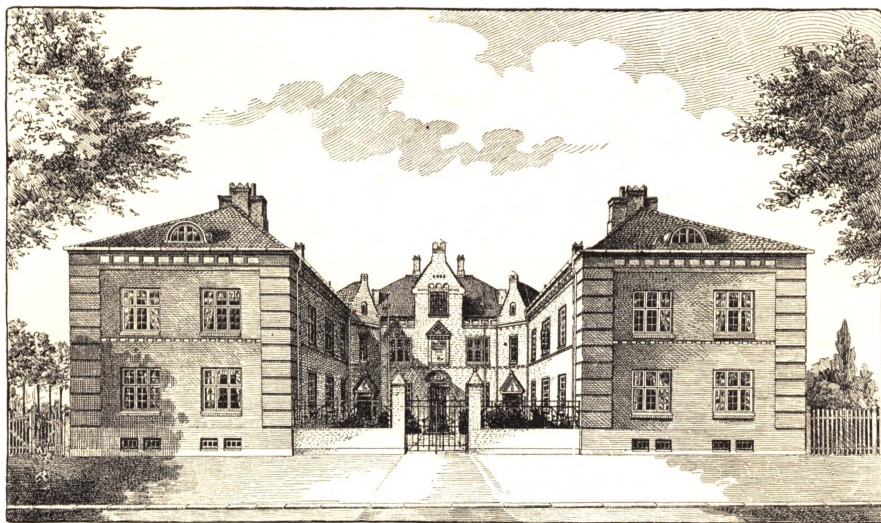
- 1) Gang, 2) Trappeopgang, 3) Entré, 4) Stue, 5) Soveværelse, 6) Køkken,
7) Alkove, 8) Vaskehus, 9-10) W. C.

kræve“. Formanden tilføjede som en Henstilling, at Renten, svarende til 4 % (160 Kr. aarlig) udbetales til Understøttelse til Stiftelsens Beboere, og at han ønskede at gøre Brug af den ved Fundatsen hjemlede Ret til at besætte de 8 første Friboliger.

Den nye Bygnings Indvielse fandt Sted den 15. Oktober 1903, Kl. 11 Formiddag, og der var til denne Højtidelighed udsendt Indbydelse til Stiftsøvrigheden, Borgmester og Byraad, Politimesteren, Bygningens

Haandværksmestre, Formændene for de Foreninger, som havde givet Gaver, og Givere af saadanne til den nye Afdeling samt til Beboerne af den nye Stiftelse.

Højtideligheden fandt Sted i Stiftelsens smukke, med Laurbærtræer smykkede Gaard, og efter at Formanden havde budt de mødte Indbudne velkommen, traadte Stiftsprovst *Balslev* frem paa Hovedtrappen og holdt Indvielsestalen. Stiftsprovsten udtalte i sin smukke Tale, at Alderdommen ikke var nogen sørgelig Tid, men det gjaldt dog om, at de gamle ikke følte sig tilsidesatte, men tværtimod fik at se, at man sætter Pris paa dem og gør noget for dem. Dette var Formaalet med denne Bygning.

Stiftelsen paa Vandværksvej

— — —
Efter at Stiftelsens 3. Bygning, som havde kostet 41,122 Kr. 29 Øre at opføre, til Oktober Flyttedag var taget i Brug, kunde dens Bestyrelse i de 3 Bygninger bortgive 48 Lejligheder til fri Beboelse, et Resultat, som maatte siges at være meget tilfredsstillende og at vidne om, hvad trofast Arbejde og Offervillighed kan føre til.

Til Hjælp til Opførelsen af denne Bygning optoges et Laan i offentlige Midler paa 20,000 Kr.

FRA 1904 TIL 1912.

Aarene fra den sidste Bygnings Indvielse til nu, da Stiftelsen fejrer sit 50 Aars Jubilæum, ere hengaaede roligt og uden større Begivenheder. Opgaven har fremdeles været at forbedre Stiftelsens Stilling, deriblandt ved at knytte faglige Organisationer og forøget Medlemsantal

FREDERIK d 7des
STIFTELSE
FØR
GAMLE HAANDVÆRKSMESTRE
DERES HUSTRUE OG ENKER
OPFØRT I
KONG CIXS 40^{de}
REGERINGSAAR

Over Indgangen til Stiftelsens Midterfløj er anbragt en Tavle med Indskrift, som her gengives

til denne og Traditionen Tro ved personligt Arbejde at vedligeholde og vække fornyet Interesse for dens Gerning. De Mænd, der trak det tunge Læs fra Begyndelsen, som med sejt Udholdenhed bekæmpede de Vanskeligheder, der laa i Vejen for Opgaven, som med personligt Arbejde og klog Økonomi byggede Værket op fra en lille Begyndelse, indtil Stiftelsen stod med sine tre gode, velindrettede Boliger og vel funderet i det Hele taget, de Mænd har efterladt en Arv, som det er en Ære at røgte videre i Fremtiden, og skulde der mod Forventning, og hvad der ikke maa haabes, en Gang komme Vanskeligheder for Stiftelsen, tør man sikkert gaa ud fra, at der vil være Mænd i Odense og indenfor de Kredse, hvorfra Bestyrelsen sammensættes, der tro mod Traditionerne vil tage et Tag for Frederik d. 7des Stiftelses Trivsel og Fremtid, og som ogsaa vil faa Held af deres Arbejde.

— — —

Før dette lille Skrift sluttes, er der egentlig kun tilbage at nævne nogle af de Begivenheder, som har kendetegnet de senere Aar.

I 1904 fik Stiftelsen en Gave paa 1000 Kr. af 3 Døtre efter Pastor Edsberg i Sønderød ved Odense. Denne Arv tilfaldt Stiftelsen, efter at den sidstlevende af disse Damer, Frøken Edsberg, der i sine sidste Leveaar boede i Absalonsgade i Odense, var afgaaet ved Døden.

I 1904 afløstes Snedkermester Holger Hansen, der var afgaaet ved Døden, som Bestyrelsesmedlem af Glarmester *P. Iversen*, der alt tidligere havde vist Stiftelsen Interesse.

Paa Generalforsamlingen i 1905 gaves der Meddelelse om, at Bundtmager L. Andersen var afgaaet ved Døden, og han mindedes i varme Ord af Formanden: „Andersen havde i 9 Aar udfyldt Kassererposten med megen Interesse og Akkuratesse. Han var en agtet og anset Borger, hvorfor hans Medborgere tildelte ham Tillidshverv i forskellige Foreninger, som han røgtede med megen Samvittighedsfuldhed og stor Interesse. For hans store og gode Arbejde her i Stiftelsen vil vi altid mindes ham med Taknemlighed.“

I et Bestyrelsesmøde efter Generalforsamlingen overdroges Kassererposten til Sadelmager *Neumann* og Sekretærposten til Fabrikant *Charles Hansen*.

I 1905 fik Stiftelsen kgl. Konfirmation paa en Forandring af Fundatsen, og — efter en Brevveksling med Indenrigsministeriet ang. den i 1865 givne kgl. Resolution om Fritagelse for Stiftelsen for at svare Grundskat, en Resolution, der senere var bortkommen — af Odense Byraad Meddelelse om, at Stiftelsens Ejendomme skal være fri for Ejendomsskyld, men derimod ikke for den af dem hidtil svarede Grund- og Huskat.

Paa Generalforsamlingen i 1906 valgtes til Medlem af Bestyrelsen i Stedet for den afdøde Bundtmager L. Andersen, Muremester *H. Schmidt*, der hidtil havde været Byraadets Repræsentant i Bestyrelsen, men som

nu var udtraadt af Byraadet. Dette valgte kort efter Snedkermester *L. Chr. Larsen* til at repræsentere sig i Bestyrelsen. I Henhold til den nye Fundats skulde der fremtidig ogsaa vælges en Næstformand, og hertil valgte Bestyrelsen Tømrermester *P. Poulsen*.

I 1908 fik Stiftelsen en Arv paa 2000 Kr. efter Billedhugger *Carl Frederik Andersen* af Frederiksberg, tidligere i Odense, og samme Aar overtog Kong FREDERIK DEN VIII Patronatet for Stiftelsen, og da en Deputation, bestaaende af Formanden, Næstformanden og Sekretæren, var i Audiens for at takke herfor, udtrykte Hs. Majestæt sin store Interesse og levende Deltagelse for Stiftelsens Opgaver.

Fabrikant *S. Hempel*, der havde siddet i Stiftelsens Bestyrelse en Række Aar som Repræsentant for Stiftelsen af 18. September, afgik ved Døden i 1908 og erstattedes i Bestyrelsen af Skomagermester *J. C. Jensen*.

I samme Aar — 7. December — bortrev Døden Formanden, Kancelliraad *H. Nielsen*, og i et Bestyrelsesmøde 3 Dage efter mindedes Næstformanden den Afdøde og fremhævede hans store Fortjeneste af Stiftelsen og den Kærlighed, hvormed han havde omfattet saavel sin Gerning som Bestyrelsens Formand som Stiftelsens Beboere samt den Offervillighed, han altid havde udvist overfor Samfundets Trængende.

I et Bestyrelsesmøde den 4. Januar 1909 valgtes Tømrermester *P. Poulsen* til Formand og Murermester *H. Schmidt* til Næstformand.

I samme Møde forelaa Meddelelse om en Gave til Stiftelsen paa 3000 Kr., bestaaende af en Part i en Panteobligation, som var testamenteret den af 3 Søstre af afdøde Malermester *Peter Chr. Petersen*, Overstræde Nr. 14. Renterne tilfalder dog først Stiftelsen, naar alle Giverne er døde.

I 1909 fik Stiftelsen endnu en Gave, idet en gammel Mand, Partikulier *Robert Potter*, i sit Testamente havde bestemt, at Stiftelsen skulde arve 400 Kr. mod at vedligeholde hans Gravsted i 50 Aar.

I dette Aar indtraadte Smedemester *H. Friis* i Bestyrelsen, valgt af Haandværker- og Industriforeningen.

I Aaret 1910, i Oktober Maaned, vedtog man at lade foretage en Hovedstandsættelse af Ejendommen i Albanigade, og det overdroges et mindre Udvalg af Bestyrelsen at fremkomme med et Forslag dertil. Ejendommen blev nu underkastet en nøjagtig Undersøgelse, og det viste sig, at der var Svamp i den største Del af Gulvene, at andre Gulve og Trapperne var gennemslidte, og at Komfurer og Kakkelovne, der tildels stammede fra Stiftelsens første Tid, trængte til at fornyes. Efter et af Formanden udarbejdet detailleret Overslag vilde hele Reparationen koste ca. 7000 Kr. og til Bestridelse af denne Udgift vedtoges det paa Generalforsamlingen i 1911 at anvende 2000 Kr. af Stiftelsens Kassebeholdning og at optage et Prioritetslaan paa indtil 5000 Kr. i Ejendommen.

Ved Bestyrelsens Henvendelse til Mesterforeninger, Haandværkere og Fabrikanter af Byggefagene tilsagde disse med stor Offervillighed

Støtte i Form af gratis Arbejde, Afkald paa Mestersalær eller stor Rabat paa Leverancerne, ligesom der fra flere Sider ydedes kontante Tilskud. En Opgørelse af alle disse Tilskud, foretaget efter at Arbejdet var fuldført, gav det Resultat, at disse Gaver in natura og Kontanter androg ialt 1998 Kr. 31 Øre.

Med dette Arbejdes Udførelse naaede Stiftelsen frem til sit Jubilæumsaar — 1912 — og det blev udført paa en Maade, der var Odense Haandværkerstand værdigt. Giverne traadte ved deres Beredvillighed til at hjælpe med billigt eller gratis Arbejde i tidligere Tiders Haandværkeres Spor, thi igennem hele Stiftelsens Historie gaar Beretninger om den Slags Ofre, hver Gang det har drejet sig om Bygningers Opførelse eller Istandsættelser.

Stiftelsen skylder derfor Haandværkerne i Odense en oprigtig Tak, men de er ikke de eneste, der har Krav paa Stiftelsens Taknemlighed. Kommunen har gentagne Gange vist sin Interesse og Velvillie for den, særlig ved at skænke den gratis Byggegrunde i Pjentedamsgade og paa Vandværksvej. Ligeledes har Fyens Stifts Sparekasse gennem de forløbne Aar været Stiftelsen en god Støtte; ikke blot har den fra Begyndelsen laant den Penge paa særdeles billige Vilkaar, men den har gennem mange Aar tildelt den Beløb, som er bleven fordelt mellem Stiftelsens Beboere.

Og dertil kommer alle de mange, som ved Testamente eller paa anden Maade har skænket Stiftelsen Midler, der har sat den i Stand til at udvide sit Virkeomraade, og endelig bør heller ikke glemmes den store Støtte, som Stiftelsen har haft gennem sin Andel i de aarlige Overskud af Vare- og Industrielotteriet, efter at det fyenske Industrielotteri var ophørt.

Her kan endnu tilføjes, at Stiftelsen fornylig — i Februar Maaned i Aar — fik Meddelelse fra Odense Barber- og Frisørforening om, at den paa sin aarlige Generalforsamling havde vedtaget at yde en Gave paa 500 Kr. til Stiftelsen, saaledes at Renterne af denne Sum skal komme en eller flere af Stiftelsens Beboere tilgode.

— — —

Nu ved sit Jubilæum staar Frederik d. 7des Stiftelse med tre gode, velindrettede Ejendomme. I Bygningen i Albanigade findes 10 Enkeltlejligheder (Stue og Køkken) og 10 Dobbeltlejligheder (to Stuer og Køkken). Og til alle Lejlighederne saavel i denne som i de to andre Bygninger hører Udenomsbekvemmeligheder og et Stykke Have.

Den ældste Mand og den ældste Kvinde i denne Ejendom er Skomagermester *P. Rasmussen*, 85 Aar, og Skomagermester *Berggreens Enke*, 86 Aar.

Ejendommen i Pjentedamsgade, der er den næstældste af Stiftelsens Bygninger, er ogsaa den mindste. Den har 6 Enkeltlejligheder og 6 Dobbeltlejligheder; af Beboerne i denne Ejendom er den ældste Mand

Skomagemester *P. Rasmussen*, 85 Aar

Skomagemester *Berggreens Enke*, 86 Aar

Vognmand *Chr. Nielsen*, 87 Aar

Skomagemester *Anthonsens Enke*, 92 Aar

Snedkermester *Chr. Rasmussen* med Hustru, begge 82 Aar

Malermester *Andersens Enke*, 82 Aar

Vognmand *Chr. Nielsen*, 87 Aar, og den ældste Kvinde, Skomagermester *Anthonsens Enke*, 92 Aar.

Ejendommen paa Vandværksvej, den nyeste og den anseligste, har 8 Enkeltlejligheder og 8 Dobbeltlejligheder, og de ældste Beboere her er Snedkermester *Chr. Rasmussen* med Hustru, begge 82 Aar, og Malermester *Andersens Enke*, 82 Aar.

I alle de smaa Hjem, som Frederik d. 7des Stiftelse saaledes har skabt i sine tre Ejendomme, sidder disse gamle Borgere og Borgerinder, Mænd og Ægtefæller eller Enker efter Mænd, der i sin Tid hver paa sin Maade har været med til at arbejde for den By, hvori de udførte deres Manddomsgerning, — de sidder her efter endt Livsgerning, skærmet for Nød og Savn. De gamle Haandværkere, som har arbejdet, saa længe de kunde, har her fundet en velfortjent Hvile, hvori de kan se tilbage paa deres Livsgerning med roligt Sind og nogenlunde trygt se den Fremtid i Møde, som endnu er dem beskaaret.

Allerede i sine første 50 Aar har Stiftelsen paa denne Maade været til Velsignelse for mange, og den vil ventelig i Fremtiden faa Held til at være det for endnu flere, saavist som det bør være en Æressag for kommende Slægter aldrig at lade en Institution som denne ophøre med dens velsignelsesrige Virksomhed.

Men er Stiftelsen end ret godt stillet i pekuniær Henseende, trænger den dog til stadig Støtte. Den giver de gamle Husly og ogsaa en ringe Pengehjælp, men denne kunde nok være større, og mange af Beboerne trænger til lidt mere Hjælp. Det vilde derfor være glædeligt, om Stiftelsen kunde faa forøgede Midler til at yde sine Beboere en noget større kontant Pengehjælp ved Siden af Fribolig, og saadanne Midler kan gives paa flere Maader, enten ved at flere indmelder sig som Medlemmer med et aarligt Kontingent eller et saadant en Gang for alle, eller ved at Stiftelsen betænkes ved testamentariske Gaver, hvis Renter kan uddeles til Beboerne.

Megen Hjælp og megen Støtte paa denne Maade har Stiftelsen allerede faaet i de forløbne 50 Aar, og forhaabentlig bliver den heller ikke glemt i Fremtiden. Selv forholdsvis smaa Summer kan her gøre meget godt og være til Glæde og Solskin for de gamle i Frederik d. 7des Stiftelse.

STIFTELSENS ANLÆGSREGNSKAB FREMLAGT VED

	Rdlr.	Mk.	Sk.
Indtægt.			
Den samlede Indtægt i Gaver, Basarer og lignende indgaaet til Stiftelsens Opførelse indtil Februar 1863 udgjorde	5636	2	”
Laan i Fyens Stifts Sparekasse	6000	”	”
	11636	2	”

STIFTELSENS DRIFTSREGNSKAB FOR AARET 1863, FREM-

	Rdlr.	Mk.	Sk.
Indtægt.			
Beholdning	84	”	”
Kontingent af Medlemmerne samt nogle Ekstragaver, deriblandt Skomagerlauget 5 Rdlr.	277	5	12
Nettoindtægt ved en afholdt Basar	1376	5	7
Husleje	92	”	”
Renter	7	2	13
	1838	2	”

STIFTELSENS STATUS VED GENERAL-

	Rdlr.	Mk.	Sk.
Aktiver.			
Anlægsudgifter for Stiftelsen i Albanigade	11636	2	”
Kassebeholdning	36	3	13
	11672	5	13

GENERALFORSAMLINGEN DEN 29. APRIL 1863.

	Rdlr.	Mk.	Sk.
Udgift.			
Udgifter ved Stiftelsens Anlæg i Albanigade	11636	2	”
	11636	2	”

Det bemærkes, at i foranstaaende Anlægsudgifter er ikke indbefattet Stiftelsens Bygning med Façade mod Sygehuset, der ligesom Indkøbet af et Stykke Jord til Udvidelse af Haven er bekostet senere.

LAGT VED GENERALFORSAMLINGEN DEN 29. APRIL 1864.

	Rdlr.	Mk.	Sk.
Udgift.			
Skatter af Stiftelsens Ejendom	82	4	3
Bygningens Vedligeholdelse og Forbedring	82	3	8
Renter	116	2	8
Afdrag paa Stiftelsens Gæld	1500	”	”
Budløn	20	”	”
Kassebeholdning	36	3	13
	1838	2	”

Det bemærkes, at ved Stiftelsens Afdrag paa 1500 Rdlr. til Fyens Stifts Sparekasse har denne afskrevet paa Gælden 2000 Rdlr.

FORSAMLINGEN DEN 29. APRIL 1864.

	Rdlr.	Mk.	Sk.
Passiver.			
Stiftelsens Gæld til Fyens Stifts Sparekasse	4000	”	”
Værdien af Stiftelsens Ejendom og Kapital andrager saaledes efter at Gælden er fradraget	7672	5	13
	11672	5	13

STIFTELSENS DRIFTSREGNSKAB

	Kr.	Øre	Kr.	Øre
Indtægt.				
Kassebeholdning overført fra forrige Aar:				
I Sparekassen	1	46		
Kontant ved Kassereren	28	22		
			29	68
Kontingent af 54 Medlemmer			108	"
Rente af Kapital			276	31
Gaver til Stiftelsen:				
Tømrermester J. Hansen	200	"		
Blikkenslager Wassilefsky	4	40		
Skomagerlauget	10	"		
Ligvognsselskabet	272	44		
Garverforeningens Ligkasse	430	64		
Stiftelsens Part i Haandværkerfestens Overskud	4850	61		
			5768	09
Forskellige Indtægter:				
Laan af Stiftelsens Formand	90	"		
Husleje fra Murermester Kornbæk	30	"		
			120	"
Sydfyenske Jernbaneselskab indfriet Panteobligationer med kontant	4000	"	4000	"
			10302	08

REGNSKAB FOR AARET 1887 OVER MALER-

(Ifølge Fundatsen fores særligt)

	Kr.	Øre	Kr.	Øre
Indtægt.				
Rente af Kapitalen	100	"	100	"
			100	"

STIFTELSENS STATUS

	Kr.	Øre	Kr.	Øre
Aktiver.				
Stiftelsens Ejendom i Albanigade, som den nu forefindes			36000	"
Kapital, indestaaende i Fyens Stifts Sparekasse	2016	56		
6 Stk. 4 ¹ / ₂ % Nørrejske Kreditforeningsobligationer	1200	"		
(Renten af Obligationerne er forbeholdt Giveren, Farver Rasmussen, for Livstid.)				
Et Gældsbevis, udstedt af Hattemagersvend Ebenhecht.	50	"		
Kontant Kassebeholdning	5478	92		
			8745	48
Malermester Appelbyes og Hustrus Legat:				
2 Obligationer i Sydfyenske Jernbaneselskab			2000	"
			46745	48

FOR AARET 1887.

	Kr.	Øre	Kr.	Øre
Udgift.				
Skatter og Afgifter af Stiftelsens Ejendom	181	18		
Ejendommens Renholdelse, Skorstensfejning og Renovation	41	80		
Ejendommens Vedligeholdelse	117	56		
			340	54
Renter	111	46		
Afdrag paa Gæld	2190	"		
			2301	46
Understøttelse til Stiftelsens Beboere				
Andre Udgifter			30	"
Frugtbargjorte Kapitaler i Fyens Stifts Sparekasse			134	60
Kassebeholdning			2016	56
			5478	92
			10302	08

MESTER APPELBYE OG HUSTRUS LEGAT.

Regnskab over dette Legat.

	Kr.	Øre	Kr.	Øre
Udgift.				
Gave ifølge Fundatsen til Stiftelsens 8 ældste Beboere	98	"		
Revision af Regnskabet ifølge Fundatsen	2	"		
			100	"
			100	"

PR. 1. JANUAR 1888.

	Kr.	Øre	Kr.	Øre
Passiver.				
Stiftelsen har ingen Gæld.				
Værdien af Stiftelsens Ejendomme og Kapital andrager saaledes			46745	48
			46745	48

STIFTELSENS DRIFTSREGNSKAB

	Kr.	Øre	Kr.	Øre
Indtægt.				
Kassebeholdning overført fra forrige Aar:				
a. Kontant ved Kassereren	36	80		
b. Sparekassebog Nr. 46811	1672	57		
			1709	37
Kontingent af 129 Medlemmer			258	"
Renter af baandlagte Kapitaler			1178	08
Refunderet for Istandsættelse af en Lejlighed			30	"
Fyens Stifts Sparekasses aarlige Gave	200	"		
Ligvognsselskabets —	100	"		
Odense Murermesterforenings —	100	"		
Odense Tømrermesterforenings —	100	"		
			500	"
Stiftelsens Andel i Vare- & Industrilotteriets Overskud			3213	33
Midlertidigt Laan til Hovedistsandsættelse af Stiftelsen i Albanig.	4000	"		
Kontante Gaver til do. do. do.	300	"		
Salg af gl. Materialier fra do. do. do.	29	40	4329	40
			11218	18

REGNSKAB FOR AARET 1911 OVER MALER-
(Ifølge Fundatsen fores særligt

	Kr.	Øre	Kr.	Øre
Indtægt.				
Rente af Kapitalen			70	"
			70	"

FOR AARET 1911.

	Kr.	Øre	Kr.	Øre
Udgift.				
Skatter og Afgifter af Stiftelsens Ejendomme	545	79		
Ejendommenes Renholdelse, Skorstensfejning, Dagrenovation og W. C. Afgift	242	10		
Ejendommenes Vedligeholdelse	247	51		
			1035	40
Rente af Prioriteter	630	"		
Afdrag paa Prioriteter	1000	"		
			1630	"
Understøttelse til Stiftelsens Beboere			850	"
Andre Udgifter, derunder Varelotteriets Administration, Regnskabsføreren, Revisionen, Budløn, Bekendtgørelser m. m. . .			427	79
Udgifter ved Hovedistsandsættelse af Stiftelsen i Albanigade . .			6106	52
Kassebeholdning at overføre til næste Aars Regnskab:				
Kontant ved Kassereren	406	41		
Sparekassebog Nr. 46811	762	06	1168	47
			11218	18

MESTER APPELBYE OG HUSTRUS LEGAT.
Regnskab over dette Legat).

	Kr.	Øre	Kr.	Øre
Udgift.				
Gave ifølge Fundatsen til Stiftelsens 8 ældste Beboere	68	"		
Revision ifølge Fundatsen	2	"	70	"
			70	"

Sælmagermester J. Neumann.

Direktør, Tømremester P. Poulsen.
Formand

Direktør Charles Hansen.

Munmester H. Schmidt.

Glarmester P. Iversen.

Snedkermester Chr. Larsen.

Snedkermester Henning Hansen.

Smedemester H. Friis.

Skomagermester J. Chr. Jensen.

Stiftelsens nuværende Bestyrelse